2026

PEDAGÓGIAI PROGRAM

RÓKALEPKE ÓVODA

OM azonosító: 203553

2143 Kistarcsa, Munkácsy Mihály u. 15/A.

Készítette:

Jurácsik Krisztina

óvodaigazgató

TARTALOM

1. Bevezetés ... 3
   1.1 Óvodánk gyermeki szemmel ... 3
   1.2 Az óvodánk bemutatása ... 3
      1.2.1. Az óvoda adatai, feladatai ... 3
      1.2.2. Az óvoda fenntartója és felügyeleti szerve ... 3
      1.2.3. A köznevelési feladatot ellátó hatóság ... 3
2. Gyermekkép, óvodakép ... 4
   2.1 Gyermekkép ... 4
   2.2 Óvodakép ... 4
   2.3 Nevelésünk célja ... 5
   2.4 Óvodánk nevelési elvei ... 6
   2.5 Óvodánk alapelvei ... 6
   2.6 Óvodánk által közvetített értékek ... 10
3. Az óvodai nevelésünk feladatai ... 12
   3.1 Az egészséges életmód alakítása ... 12
   3.2 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés ... 15
   3.3 Az anyanyelvi fejlesztés és nevelés megvalósítása ... 16
   3.4 Az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása ... 17
4. Az óvodai élet megszervezésének elvei ... 18
   4.1 Személyi feltételek ... 18
   4.2 Tárgyi feltételek ... 18
   4.3 Az óvodai élet megszervezése ... 19
5. Az óvoda kapcsolatai ... 21
   5.1 A család és az óvoda kapcsolata ... 21
   5.2 Kapcsolattartás egyéb partnereinkkel ... 22
6. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai ... 23
   6.1 Játék ... 23
   6.2 Verselés, mesélés ... 26
   6.3 Ének, zene, népi játék, tánc ... 28
   6.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka ... 30
   6.5 Mindennapos mozgás ... 33
   6.6 A külső világ tevékeny megismerése ... 35
   6.7 Munka jellegű tevékenységek ... 37
   6.8 Tevékenységekben megvalósuló tanulás ... 39
   6.9 Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység ... 41
7. Gyermekvédelem ... 42
8. Ünnepeink, egyéb rendezvények ... 44
9. Pedagógiai munkánkkal kapcsolatos adatok kezelése ... 45
10. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére ... 47
11. Tevékenységünkre vonatkozó jogszabályok ... 48

12. Záró rendelkezések 49
13. Legitimációs záradék 50
1. sz. melléklet – Egészségfejlesztési program 51
1. Bevezetés 51
2. A program helye és alkalmazása 51
3. Helyzetkép 52
3.1. Az óvoda környezete 52
3.2. A nevelőmunka személyi feltételei és a szakmai segítség 52
3.3. Tárgyi feltételek 52
4. Az egészségfejlesztés feladatai 53
4.1. Szomatikus egészségfejlesztés (egészséges életmódra nevelés) 53
4.1.1. Személyi higiéné 53
4.1.2. Környezeti higiénia 53
4.1.3. Az egészséges táplálkozás 54
4.1.4. Betegségmegelőzés és egészségmegőrzés 55
4.1.5. Mozgás 55
4.1.6. Balesetmegelőzés és elsősegélynyújtás 56
4.2. Lelki egészségfejlesztés 57
4.2.1. Egészséges életvezetés 57
4.2.2. A bántalmazás megelőzése 57
4.2.3. Stresszkezelés és a lelki biztonság védelme 58
4.2.4. Érzelmi nevelés és közösségi kapcsolatok 58
5. Esélyegyenlőség biztosítása és befogadó nevelés 59
5.1. Befogadás és egyenlő bánásmód 59
5.2. Eltérő fejlődési igények és szakmai segítség 60
5.3. Együttműködés a családokkal és a szakszolgálattal 60
5.4. A feladatok megvalósítása és követése 60
6. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén 60
6.1. Egészséges életmód és önállóság 61
6.2. Mozgás, biztonság és környezettudatosság 61
6.3. Lelki jóllét és közösségi kapcsolatok 61

1. Bevezetés

„Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában biztonság, otthonosság, derűs szeretetteljes légkör vegye körül.”

(Az óvodai nevelés országos alapprogramja)

1.1 Óvodánk gyermeki szemmel

A Rókalepke óvodában vidám, nyugodt és derűs légkörben, gondtalanul játszhatok. Tisztelnek és elfogadnak olyannak, amilyen vagyok. Dicsérnek, bátorítanak és vigasztalnak, ha szomorú vagyok. Türelmesen meghallgatnak, kérdéseimre választ kapok. Okosodom, fejlődöm, „felfedezem” a világot. A szabadban is játszhatok, minden tevékenységre elég időt kapok. Sokat mozgok, éneklek, festek, gyurmázok és rajzolok, mesét-verset és zenét hallgatok. Az óvodából minden nap jó élménnyel távozom.

1.2 Az óvodánk bemutatása

1.2.1. Az óvoda adatai, feladatai

Az óvodánk neve: Rókalepke Óvoda
Az óvodánk székhelye: 2143 Kistarcsa, Munkácsy Mihály u. 15/A
Az óvodánk telefonszáma: +36 28 753 844, 06 30 98 0878
Igazgató: Jurácsik Krisztina
Intézmény típusa: óvoda
Alapító okirat kelte: 2021. 05. 25
Működési engedély kibocsátója és száma: Pest Vármegyei Kormányhivatal PE/045/01969-14/2022
Az intézmény OM azonosítója: 203553
Az intézmény jogállása: önálló jogi személy
Adóhatósági azonosítószám: 19323608-1-13
Az intézmény képviseletére jogosult személy: az óvoda mindenkori vezetője önállóan vagy a fenntartó ügyvezetője önállóan.

1.2.2. Az óvoda fenntartója és felügyeleti szerve

Az óvoda fenntartója: Kála Garden Nonprofit Kft.
Címe: 2143 Kistarcsa, Munkácsy Mihály u. 15/A
Telefonszáma: +36 28 753 844

1.2.3. A köznevelési feladatot ellátó hatóság

Az intézmény vonatkozásában a köznevelési feladatot ellátó hatóság: Pest Vármegyei Kormányhivatal.
Nyitvatartás: munkanapokon 07:00-17:30

Állami feladatként ellátandó alaptevékenység területei: Magyarország
Az óvodánk nevelési funkciót tölt be. Az óvodai csoportok száma: 2
Az óvodánkba felvehető maximális gyermek létszám: 41 fő

1. csoport: max. 21 fő (Párduc)
2. csoport: max. 20 fő (Tigris)

Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény, amely a gyermeket fokozatosan, de különösen az óvodai nevelés utolsó évében az iskolai nevelés-oktatásra készíti fel.
Az óvoda a jogszabályban meghatározott feltételekkel felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételtől számított hat hónapon belül betölti.

2. Gyermekkép, óvodakép

2.1 Gyermekkép

Programunk az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.
Pedagógiai munkánk során figyelembe vesszük, hogy a gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg, ezért figyelembe vesszük a gyermekek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségleteit is.
Óvodai nevelésünk gyermekközpontú és befogadó, mindennapjaink során törekszünk a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítésére. Figyelembe vesszük, hogy a személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van.
Olyan gyermekek nevelésén munkálkodunk, akiket megillet a gyermeki szabadság, akiknek a tevékenyen ráérős és védett gyermekkoruk érdekében a szabad, örömteli, rácsodálkozó, töltekező játék szent és sérthetetlen.
Minden gyermek számára biztosítjuk, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányaik csökkenjenek. Nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

2.2 Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Óvodánk a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Pedagógiai tevékenységrendszerünk és tárgyi környezetünk biztosítja óvodásaink fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. A gyermeki személyiségvonások alakulását ez a széles óvó-védő, szociális, nevelő- és személyiségfejlesztő környezet teszi alkalmassá a befogadásra és az aktív részvételre, miközben megteremtődnek a következő életszakaszba (kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Az óvodáskorú gyermek elsődleges tevékenysége a játék, illetve a szabad játék, ezt feltétlen szem előtt tartva igyekszünk a gyermekek szükségleteit kielégíteni mind testi, mind lelki, mind mentális síkon is, a lehető legtöbb mozgással egybekötve.
Olyan biztonságot és bizalmat árasztó légkör kialakítására törekszünk, melyben a dolgozók, a szülők és legfőképp a gyermekek jól érzik magukat és szívesen jönnek hozzánk. A gyermekek érdekeit szem előtt tartva legjobb pedagógiai tudásunkkal, a gyermekek, szülők tiszteletének és egymás értékeinek tiszteletének elvét figyelembe véve foglalkozunk a ránk bízott gyermekekkel.
Óvodánkat családias légkör jellemzi, melyet pedagógusaink és neveléssegítőink nyitott, barátságos személyiségükkel biztosítják. Segítünk a hazájukat, otthonunkat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek társadalmi integrálását biztosítva az önazonosság megőrzését és ápolását, valamint a multikulturális sokszínűségen alapuló integráció lehetőségét.

2.3 Nevelésünk célja

Óvodai nevelésünk célja, hogy elősegítsük az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását és a hátrányok csökkentését, figyelembe véve az életkori és egyéni sajátosságokat, valamint az eltérő fejlődési ütemet. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek támogatását az intézmény alapító okiratában meghatározott feladatok keretében biztosítjuk. A gyerekek személyiségét figyelembe véve a szülőkkel együttműködve szeretetteljes családi légkör kialakítására törekszünk. Fontosnak tartjuk, hogy a gyerekek mindennap hallhassanak mesét, verset, éneket, kiemelkedő szerepet biztosítunk a környezettudatosságra való nevelésnek, a mozgásnak. Az egészséges életmód szokásainak kialakítása mellett azonban a gyermek legfontosabb, elsődleges tevékenysége a játék kell, hogy legyen.
Pedagógiai tevékenységünk célja

- a gyermeki személyiség kibontakoztatása, a harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése
- az iskolakezdéshez szükséges képességek fejlődésének támogatása az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével;
- érdeklődő, nyitott, sokoldalú, harmonikus, kreatív személyiség nevelése,
- a természeti és a társadalmi környezet megismertetése
- a környezettudatosság és a környezetvédelem, a kultúra és az értékvilágunk közvetítése és megőrzése
- az egészséges életmódra nevelés, ezzel kapcsolatos szokások- és szabályok kialakítása
- a szociális hátrányok csökkentése, a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő gyermekek pedagógiai támogatása, a kölcsönös elfogadás és tolerancia kialakítása.

2.4 Óvodánk nevelési elvei

Az óvodánk nevelési elvei:

- pedagógiai programunk az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre
- az óvodai nevelésnek a személyiség teljes kibontakoztatására, az emberi jogok és alapvető szabadságjogok tiszteletben tartására kell irányulnia
- óvodánkban a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi
- a gyermeket, mint fejlődő személyiséget szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg, ezért döntéseinkben a gyermek mindenekfelett álló érdekét vesszük figyelembe
- a gyermeknek joga van szükségletei kielégítéséhez
- a nevelés elsősorban a család joga és kötelessége, az óvoda kiegészítő szerepet játszik (tölt be)
- az óvodás gyermek személyiségének teljes kibontakozására kell törekedni
- az óvodai nevelésnek lehetővé kell tennie és segítenie kell a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni képességeinek kibontakoztatását
- a pedagógiai módszereink és tevékenységünk a gyermek személyiségéhez igazodik.

2.5 Óvodánk alapelvei

Alapelveink meghatározása során a nevelési elveinkből indulunk ki, figyelembe véve azt, hogy a pedagógiai munkánk során a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatását kell segítenünk, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával.

Alapelveink:

- **Elfogadó, empátiát érvényesítő attitűd elve.**
  Partnerként kezeljük a gyermeket személyiségének előtérbe helyezésével, célunk a szeretetteljes, bensőséges és bizalomra épülő kapcsolat kialakítása, valamint a bizalommal teli légkör biztosítása. A gyermek egyéniségét, képességét, valamint érdeklődését figyelembe véve – amennyiben az lehetséges – választási lehetőséget kínálunk, a gyermek döntését pedig nyomon követjük és értékeljük. A gyermek irányába – felelősségteljes felnőttként – közvetítjük az emberi értékeket annak tudatában, hogy a gyermek számára az óvónő és a dajka személyisége meghatározó nemcsak az óvodai élet, hanem akár egész élete során is.
- **Természeti és társadalmi változások közvetlen tapasztalásának elve.**
  Az egyetemes és magyar kultúra azon részeit közvetítjük a gyermekek számára, melyek személyiségfejlődésükhöz pozitív irányban járulnak hozzá, különös tekintettel a népi és keresztény ünnepkörre. Célunk, hogy minél szélesebb körű ismeretek nyújtásával támogassuk a gyermek későbbi tudatos értékválasztását, mely révén a saját értékrendjük, valamint majdani családjuk értékrendje is kialakul.

- **Gyermekek- és tevékenységközpontú nevelés elve**.
  Pedagógiai munkánk keretében a gyermeket helyezzük előtérbe. A folyamatok során a szerepek állandóan cserélődnek, legyen az a nevelő-segítő, a feltételteremtő, az irányt mutató vagy éppen a vezetett szerepe. Az óvodapedagógus feladata – akár időlegesen alárendelt szerep vállalásával is – a gyermek megnyilvánulásainak megerősítése, közvetítése és támogatása. Sokszintű és sokszínű helyzetek teremtésével nem a magyarázatra helyezzük a hangsúlyt, hanem arra, hogy a gyermek minél több mindent cselekvésben éljen meg, minél több érzékszervének bevonásával. Lehetőségek felvázolásával módot adunk a gyermeknek a választásra, adott esetben dönthet például a társ, a feladatvállalás vagy éppen a tevékenységek területén. A döntéséhez mintát nyújtunk, valamint figyelembe vesszük a fokozatosságot, a gyermek érdeklődését, valamint szellemi és fizikai képességeit. Célunk, hogy a gyermek tanuljon meg bánni a rendelkezésére álló szabadsággal valamint érezze, fontos és szükség van rá. Élmények nyújtásával olyan tanulási szituációkat hozunk létre, amelyekben a gyermeknek lehetősége van cselekvése által sokoldalú tapasztalat szerzésére, valamint ismeretei bővítésére. Az ilyen típusú pedagógiai munka során a pedagógus
  - közvetítő és nem közlő
  - szabadságot, egyenrangú helyzetet teremt, melyben minden gyermek ugyanolyan pozícióval rendelkezik, illetve a gyermeknek választási lehetőséget biztosít,
  - lehetővé teszi, hogy a gyermek a terhelési szintet maga szabályozza, valamint a belső motivációja alapján ő saját maga vállalja fel, mit szeretne tenni és meddig bírja.
  - nagyfokú önállóságot és autonómiát biztosít a gyermek számára
  - szeretetteljes légkört teremt, valamint bizalomra épülő kapcsolatokat épít fel. A gyermekkel való kontaktus lehetővé teszi a sokoldalú érzékelést, a meditációt és a türelmes magatartást, valamint lehetőséget nyújt arra, hogy kivárjuk, amíg a gondolat megszületik az egymásra figyelés, az értő figyelés valamint az önálló gondolkodás segítségével.
  - egyéni differenciáltságú, türelmes vezetéssel esélyt ad minden gyermeknek
  - a direkt-, az indirekt, a kötött- és a kötetlen viszonyt váltogatja, miközben különböző szerepekben van jelen, lehet vezető, de vezetett is.
  - az információkat megerősíti, közvetíti, befogadásukat segíti, valamint érvényesíti a pozitív megerősítést
  - a gyermekek életkori sajátosságait és egyéni képességeit figyelembe véve gazdag értékelési eszköztárral rendelkezik. Az értékelés egyértelmű, személyre szabott és konkrétan az adott gyermeki cselekvésre, teljesítményre, illetve magatartásra vonatkozik.

- értékeléseivel, visszajelzéseivel a gyermek fejlődését segíti, valamint a gyermeket segíti az önértékelésben.

- **Játék, játékosság elve**.
  A személyiségfejlesztés alapvető eszköze a játék, éppen ezért a játék és játékosság, mint alapelv oly módon hatja át az óvodai nevelésünk egészét, hogy mindenkor figyelembe veszi a gyermek fejlődését. A gyermek különféle játékok segítségével ismerkedik a külvilággal, a valóság tárgyaival, a környezetben élő személyekkel és a köztük fennálló emberi kapcsolatokkal, éppen ezért a játéktevékenység a spontán ismeretszerzés széleskörű forrása. A felnőtt oldaláról a játék nagyfokú tudatosságot, illetve játékosságot igényel, célja pedig az alábbi feltételek megteremtése:
  - élmény, élményszerűség
  - derűs, biztonságos légkör
  - újszerűség illetve változatosság
  - tevékenységvágy, kíváncsiság felkeltése és kielégítése
  - problémahelyzet (szituáció) megteremtése
  - idő és ismétlés, valamint a próbálkozás lehetőségének biztosítása
  - önállóság és döntési lehetőség
  - kitalálás lehetősége
  - utánzási lehetőség
  - mozgásvágy kielégítése.
- **A direkt, az indirekt, illetve a spontán irányítás elve**.
  A gyermekek egyéni és életkori sajátosságát figyelembe véve alkalmazzuk a különböző irányítási formákat. Fontos a pedagógus aktív jelenléte, segítsége és elvárása, valamint a vezetés rugalmas változási lehetősége. A pedagógiai munkában kiemelt figyelmet fordítunk a nem tervezett, többnyire spontán, egyéni indíttatású ismeretszerzés támogatására is, mivel a felfedezés, a próbálkozás, a találgatás és a hirtelen sikerélmény minden gyermek életében olyan fontos tapasztalat, amely nagymértékben segíti a pozitív attitűdök kialakítását, illetve megerősítését. Az egyéni és közösen hozott döntéseknek köszönhetően a gyermek alkotófantáziája felszabadul és kialakul a belső igény, valamint a belülről jövő irányítottság, mely fejleszti a gyermekek feladattartását és feladattudatát, valamint a világra és az emberi kapcsolatokra nyitottá, érdeklődővé válik és tevékennyé teszi.
- **Kreativitás (alkotás, teremtés) elve**.
  Pedagógiai munkánk meghatározó eleme a kreativitás. A pedagógus számára fontos feladat, hogy gondolkodtató kérdésekkel segítse a gyermek problémamegoldó gondolkodásának fejlődését. Ahhoz, hogy a gyermek a későbbi életszakaszaiban el tudja képzelni azt, amiről nincs ismerete, már az óvodáskorban nagyon sok élményre és tapasztalatra van szüksége. Olyan környezetet teremtünk a gyermek számára, amely kedvet ébreszt a kreatív, alkotó megnyilvánulásra minden nevelési területen, mindehhez

pedig biztosítjuk a szükséges eszközöket és elegendő időt, valamint teret az ötletek rugalmas megvalósításához.

A kreativitás fejlesztésének alapja az eredetiség, a rugalmasság és a változatosság:

- eredetiség: a gyermek olyan feladatot (a mindennapi életből vett, korosztályának megfelelő problémát) kap, amilyennel még abban a formában nem találkozott és a megoldás közben maga jön rá az összefüggésekre, miközben a felfedezés örömét éli meg. Ugyanabban a helyzetben többféle, szokatlan és eredeti megoldások születhetnek, teret adva a gyermekek egyéniségének és önálló gondolkodásának.
- rugalmasság: a gyermek számára több választási lehetőséget nyújtunk egy adott szituációban. A gyermek visszajelezhet, módosíthat, több variáció közül választhat. Minden gyermek egyenlő eséllyel vesz részt a különböző szituációkban.
- változatosság: egy folyamatot sok szinten élünk meg. Amikor feldolgozunk egy témát, élményekhez juttatjuk a gyermekeket és érzelmileg feltöltődnek, tele lesznek cselekvési vággyal. Az ilyen esetekben támogatjuk, hogy spontán tevékenységben szabadon valósítsák meg önmagukat és elképzeléseiket, hiszen ekkor épülnek be a nyelvi, mozgásbeli és képi cselekvési formák a személyiségükbe.

  Célunk, hogy a család közreműködésével az óvoda környezete pozitív mintát nyújtson, ösztönözzön, bíztasson és segítsen annak érdekében, hogy a gyermek alkotó személyiséggé válhasson.

- **Komplexitás elve**.

  A komplexitás a pedagógiai szituációk sorozatában érvényesül, és ezt – többek között – az alábbi tényezők határozzák meg dinamikusan:

  - a csoport interperszonális ereje
  - a gyermekek pillanatnyi érzelmi-hangulati állapota és igénye
  - a mindennapok rendje
  - a környezet aktualitásai (ünnepek, hagyományok, évszakok, időjárás stb.)
  - a gyermekek életkorával összefüggő tudása, a megélt tapasztalatuk
  - a pedagógus műveltsége, fogékonysága és módszertani tudása
  - spontán hatások.

  Pedagógiai munkánk során mindig a gyermekek tapasztalatából indulunk ki, és ehhez keressük a kapcsolódási lehetőségeket mind a képzőművészetben, mind a természetben, mind a képiségben és mozgásban stb. A tartalmat a formai megvalósítással egységben kezeljük, a folyamat pedig láncszerű, melynek lényege az érzelmi élmény, a tapasztalat, az azonosulás, az újraalkotás és az érzelmek kivetítésének lehetővé tétele. A komplexitás biztosításának érdekében olyan lehetőségeket veszünk figyelembe, mint például:

  - népmese, versek, népi mondókák, valamint magyar és más népek meséi, versei

- drámajáték, bábjáték
- mozgás
- ének-zene, dalos játék és tánc (gyermekdalok, népdalok, más népek dalai, gyermekek által kedvelt klasszikus és modern zene stb.)
- rajzolás, festés, formázás (gyurmázás stb.)
- díszítő művészet, népművészet és kreatív alkotás (fonás, díszítés, modern kreatív technikák)
- élmény- és szabadjáték.

- **Rugalmas iskolakezdés segítésének elve**.
  Pedagógiai munkánk során a gyermek fejlesztését közvetett úton úgy valósítjuk meg, hogy hozzásegítsük azon képességek kialakításához, amelyekkel a későbbiekben képes lesz megtanulni írni, olvasni és számolni. Olyan élményeket, tapasztalatokat és ismereteket nyújtunk, amelyek tájékozottá, érdeklődővé teszik a természeti és társadalmi környezetük iránt, ezzel érve el azt, hogy a tudás élménye újabb ismeretek megszerzésére ösztönözze. Célunk, hogy kialakítsuk a tanuláshoz való pozitív viszonyt.
  A rugalmas iskolakezdés pedagógiai elve számunkra azt jelenti, hogy a gyermek egyéni fejlettségéhez és érési üteméhez igazodó neveléssel támogatjuk az iskolakezdéshez szükséges képességek fejlődését.
  A gyermek életkorát és egyéni terhelhetőségét figyelembe véve választási és önálló döntési lehetőségeket biztosít, a jogszabály szerint kötelezően megszervezendő fejlesztő tevékenységek keretein belül is.
  A tankötelezettség megkezdésére és annak esetleges halasztására a mindenkor hatályos jogszabályi rendelkezések irányadók.

Alapelveink megvalósítása érdekében, gondoskodunk …

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről
- az érzelmi biztonságot nyújtó derűs és szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű, az életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékra
- e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakról, az értékek közvetítéséről
- a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi és tárgyi környezetről.

A más országból érkező gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését és társadalmi integrálását, valamint lehetőséget teremtünk ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, illetve anyanyelvét.

2.6 Óvodánk által közvetített értékek

Óvodánk – többek között – az alábbi értékeket közvetíti a ránk bízott gyermekek felé:

- **A gyermek, mint érték.**
  Nevelésünk középpontjában a gyermek áll, akit partnerként kezelünk és a közösen felállított szabály- és szokásrendszeren belül szabad választási lehetőséget biztosítunk a számára. A gyermek egyéni személyiségjegyeinek tiszteletben tartása mellett a pozitív tulajdonságainak megerősítésével célunk az életre nevelés.
- **A család, mint érték.**
  Egyre gyorsabban változó világunkban a család, mint társadalmunk alapegysége kiemelt szerepet kap, célunk a mintanyújtás, hagyományőrzés és teremtés, valamint olyan értékszemlélet közvetítése, amely segíti a gyermek fejlődését. A családokat több generációs szinten partnernek tekintjük és a nevelőmunkánk során figyelembe vesszük az eltérő kulturális, illetve társadalmi háttérből adódó sajátosságokat is.
- **Az egészség, mint érték.**
  Célunk, hogy a gyermekekkel megszerettessük az egészséges életmódot és kiegyensúlyozott, derűs, testileg és lelkileg egészséges személyiségként kerüljenek majd az iskolába.
- **A természet, mint érték.**
  A gyermek a jövő kulcsa, a természeti értékek védelme pedig hangsúlyos szerepet kap a jövőnkben. A természet ismerete és szeretete nélkül a gyermekek nem válhatnak egészséges, boldog felnőtté.
- **Az anyanyelv, mint érték.**
  Kazinczy Ferenc mondta, miszerint „a nyelv olyan, mint az ég a maga egymásba futó színeinek gyönyörű játékával”, óvodánk pedig ezt a sokszínűséget és játékosságot kívánja megismertetni a gyermekekkel a magyar gyermekirodalom és népköltészet, valamint igényes magyar nyelvű fordítások segítségével.
- **A nemzeti és az egyetemes kultúra, mint érték.**
  A gyermekekkel együtt felfedezzük a nemzeti és az egyetemes kultúra értékeit, amely nemcsak az irodalmat és a vizuális kultúrát, hanem a zenét is magába foglalja. Az értékek megismertetésével azt kívánjuk elérni, hogy fogékony, a világra és a korosztályuknak megfelelő kultúrára befogadó személyként tekintsenek a gyermekek és kíváncsiságtól hajtva fedezzék fel a különböző művészeti irányzatokat.
- **A történelmi hagyományaink, mint érték**.
  Korosztályi sajátosságaikat figyelembe véve megismertetjük a gyermekekkel a nemzeti ünnepeinkhez kötődő történelmi eseményeket és azokat a nemzeti értékeinket, amelyekre nemcsak gyermekként, hanem a későbbiekben felnőttként is büszkén gondolhatnak.
- **A magyar népi hagyományok, mint érték**.
  A gyermekek mindennapjai részévé tesszük a népi hagyományok őrzését, akár évszakok köszöntéséről, akár olyan ünnepekről legyen szó, mint a karácsony, a farsang vagy a húsvét. Amennyiben a szülők részéről igényként jelentkezik, megismertetjük a

gyermekekkel azokat a nem nemzeti hagyományokat is, amelyek mára már „beköltöztek” a magyar hagyományok közé.

- **Az erkölcs, mint érték**.
  Hisszük, hogy erkölcsi értékek megismerése és követése nélkül a gyermekek nem válhatnak felelős tagjaivá a társadalmunknak, ezért a mindennapok során ezeket az értékeket meg kívánjuk ismertetni a gyermekekkel például állatmesék tanulságainak megbeszélésével és szituációs játékok segítségével.

3. Az óvodai nevelésünk feladatai

Feladatunk az óvodáskorú gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Mindennapjaink során törekszük az általunk vallott értékek átadására, valamint nevelési alapelveink érvényesítésére annak érdekében, hogy jelen programunkban megfogalmazott céljainkat megvalósítsuk.

3.1 Az egészséges életmód alakítása

Célunk

- A gyermekek egészséges életmód és életvitel igénye alakuljon.
- Testileg, mentálisan, szociálisan fejlődjenek.

Feladataink …

- a gyermekek gondozása, testi szükségleteiknek, mozgásigényüknek kielégítése
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása
- megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása

- edzettség biztosítása, mozgásigényük kielégítése, összerendezett mozgás fejlődésének támogatása
- egészségük védelme, megőrzése, az egészséges életmód szokásainak alakítása.

Az óvodai élet szervezésében a gondozás szerepe nagy. Az óvodapedagógus a gondozás alatt is nevel, építi kapcsolatát a gyermekkel és ösztönzi, bátorítja önállósági törekvéseit, miközben segít, ha szükséges. A csoportban dolgozók azonos elvárásokat közvetítenek a gyermek felé. Az otthoni szokásokra építve tervezzük a gondozási feladatokat. Fontosnak tartjuk a biztonságos légkör megteremtését, ezzel is segítve a gyermek együttműködését és jó közérzetét. Az életkori sajátosságokat és az egyéni fejlődési ütemet figyelembe véve készítjük el az éves nevelési tervet. A nevelési terv megvalósulását félévkor és év végén értékeljük. A gyermekek egyéni fejlődését folyamatosan nyomon követjük, és a jogszabály szerinti fejlődést nyomon követő dokumentációban legalább nevelési évenként két alkalommal rögzítjük. Minden gyermeknek biztosítunk elegendő időt a tevékenységekhez a napirend szervezésével. Az óvodapedagógusok és a nevelés segítők követhető és elfogadható modellt nyújtanak, mivel az óvodás gyermek jellemzője az utánzás.

Táplálkozás

Az otthonról hozott táplálkozási szokásokat megfelelő toleranciával fogadjuk. Kellő tapintattal ösztönözzük a kóstolás felé, de nem kényszerítjük a gyermeket az étel elfogyasztására, ha nem kívánja. A jogszabályban meghatározott módon igazolt diétás étkezési igény esetén az óvoda a közétkeztető közreműködésével gondoskodik az előírt diétás étrend biztosításáról. Folyadékot egész nap biztosítunk. Naponta kínálunk gyümölcsöt, zöldséget a gyermekek egészségének megőrzéséért. Kerüljük a magas cukor és sótartalmú ételeket.

Testápolás

Mindkét csoport saját mosdóval rendelkezik, melyet a folyosóról és a csoportszobából is meg lehet közelíteni. Így a nap folyamán bármikor, várakozás nélkül felügyelettel használhatják a mosdót szükség szerint. A személyi higiénével kapcsolatos feladatok kiemelt figyelmet igényelnek, különös tekintettel a betegségek megelőzésére. Megtanulják a gyermekek a higiénés szabályokat, melyeket nagycsoportban már teljesen önállóan alkalmazzák.

Öltözködés

Javasoljuk a réteges, időjárásnak megfelelő öltözködést. Fontosnak tartjuk a kényelmes benti cipőt és váltóruhát, mely a szabad mozgásában nem akadályozza a gyermeket. Baleset-megelőzési okból papucs használatát nem javasoljuk; az ékszer behozatalára és viselésére a Házirend tilalma irányadó. Az egyéni fejlődés ütemének megfelelően segítünk öltözködni.

Mozgás

Mindennapi frissítő mozgásra és a heti nagy mozgás foglalkozásra lehetőséget ad az óvoda jól felszerelt tornaszobája. A gyermekek nagy mozgásszükségleteinek kielégítésére, mozgáskoordinációjuk fejlesztésére a tágas udvar adta lehetőséget is kihasználjuk.

Pihenés, alvás

A gyermekek egészséges fejlődése, idegrendszerük pihentetése érdekében fontosnak tartjuk a délutáni pihenést. Tisztálkodás után, a gyermekek kényelmes öltözékben a kiszellőztetett teremben, kényelmes ágyon pihenhetnek, alhatnak. Mesével, zenével segítjük az elalvásukat, pihenésüket.

A gyermekek egészségének védelme

Beteg gyermek az orvos által meghatározott időszakban nem látogathatja az óvodát. Ha a gyermeknél betegségre utaló tünet jelentkezik, az intézmény gondoskodik megfelelő felügyeletéről, szükség szerinti elkülönítéséről, és mielőbb értesíti a szülőt. Sürgős egészségügyi ellátást igénylő állapot esetén az intézmény haladéktalanul megteszi a szükséges elsősegélynyújtási és sürgősségi intézkedéseket. A betegség miatti távolmaradás igazolására a Házirend 3.3. pontja irányadó. Az intézmény alkalmazottja a gyermek részére gyógyszert főszabály szerint nem ad be. Gyógyszer beadására kizárólag jogszabályban meghatározott esetben, illetve az adott gyermekre vonatkozó megfelelő orvosi előírás és az intézmény által meghatározott eljárásrend alapján kerülhet sor. E rendelkezés nem érinti az 1-es típusú diabétesszel élő és a fokozott kockázatú allergiás gyermekekre vonatkozó külön szabályokat.

Napi portalanítással, gyakori szellőztetéssel, a játékszerek, az óvoda, a különböző helyiségek folyamatos takarításával, fertőtlenítéssel, a törölközők gyakori cseréjével biztosítjuk az egészségvédelmet és a betegségek megelőzését.

Napirendünket úgy szervezzük, hogy az időjárási és biztonsági körülmények figyelembevételével a gyermekek minél több időt tölthessenek a szabadban. A megfelelő fényvédelemről és a hőség elleni védekezésről a szülőkkel együttműködve gondoskodunk. A gyermekek számára lehetőség szerint sétákat, kirándulásokat és egyéb mozgásos programokat szervezünk.

A fertőző betegségek megelőzése érdekében biztosítjuk a rendszeres szellőztetést, a megfelelő tisztaságot és a szükség szerinti fertőtlenítést. Fertőzésveszély vagy járványügyi helyzet esetén az illetékes hatóság előírásait követjük. Az egészségfejlesztési és higiénés feladatok részletes pedagógiai rendjét a Pedagógiai Program 1. számú melléklete tartalmazza.

Zárt térben a kórokozók koncentrációjának minimalizálása érdekében fontosnak tartjuk a helyiségek folyamatos szellőztetését időjárástól függően. A különböző felületekre került vírus inaktiválása érdekében kiemelten ügyelünk az intézmény tisztaságára, napi többször fertőtlenítő takarítást végzünk. A gyermekek által használt eszközöket különös figyelemmel fertőtlenítjük.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek viselkedését képes kontrollálni, a megismert szokásokat és szabályokat alkalmazni képes.

Szokásává válik a rendszeres, igényes, önálló tisztálkodás, vigyáz a mosdó rendjére, alkalmazza a környezettudatos magatartási formákat, fogat mos, a fogápoló szereket tisztán tarja. Önállóan, megfelelő sorrendben öltözködik és vetkőzik ruháját, helyre rakja.

Önállóan öltözik, ruháját ki-be gombolja, cipőjét befűzi, esetleg be is köti, igényévé válik az esztétikus megjelenés. Önállóan használ zsebkendőt, baleset-megelőzéssel kapcsolatos szokásokat és szabályokat betartja. Képes eldönteni, hogy mennyi ételt kér, önállóan tölt folyadékot, az evőeszközöket megfelelően használja, esztétikusan és higiénikusan étkezik.

3.2 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége.

Célunk

- A gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érjék.
- Az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.
- Alapozódjanak meg a szociális érzelmek, a helyes erkölcsi tulajdonságok és az akarat fejlődése.
- A gyermek készüljön fel az együttműködésre, a választásra és döntésekre, a társadalomba való beilleszkedésre.
- Alakuljon ki belső igény a kölcsönös kapcsolatfelvételre.
- Alapozódjon meg a gyermekben a nemzeti identitástudat.
- A gyermek fogadja el, hogy az emberek különböznek egymástól.

Feladataink

- Otthonos, derűs, kiegyensúlyozott, érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkör és állandó értékrend kialakítása.
- Segítjük a gyermek erkölcsi és szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, valamint teret engedünk önkifejező törekvéseinek.
- A humanista élet értékeinek közvetítése, a gyermek egyéni különbségeinek elfogadása, tisztelete, tolerálása.
- A közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.
- A gyermek nyitottságára építve – az élmény-nyújtás kiemelkedő fontosságának figyelembevételével, többek között hagyományok, ünnepek megtartásával – a gyermek megismertetése szűkebb és tágabb környezetével, amely a nemzeti identitástudat, a

keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet és a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja. Célunk, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindezek megbecsülésére.

- Az óvodapedagógus és az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja és viselkedése példamutató, modellként követhető.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

Szokásává válik az óvoda viselkedés-kultúrájának elvárásaihoz igazodás, pl. segítségadás, őszinteség, udvariasság, bizalom, tisztelet, együttérzés, egymásra figyelés. Ismeri az óvodában dolgozó felnőtteket, segítséget kér, bizalommal fordul hozzájuk. Elfogadja önmagát és csoporttársait, a csoportban dolgozó felnőtteket, önértékelése megfelelően alakul. Nemcsak ismeri a szokás- és szabályrendszert, de alkalmazza is. Képes kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival, képes késleltetni igényét, valamint konfliktusokat megoldani a másik érdekeinek figyelembevételével. Megosztozik a játékszereken társaival.

3.3 Az anyanyelvi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az önkifejezés, a gondolkodás legfőbb eszköze a beszéd. Minden területen jelen van, minden tevékenységet átsző. A nevelés és a tanulás fontos eszköze a kommunikáció, a beszéd.

Pedagógiai munkánk során az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi formában megvalósítandó feladat. Az anyanyelv ismeretére, szeretetére nevelés közben figyelmet kell fordítani a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére.

Célunk

- A gyermekek metakommunikációjának fejlesztése.
- Beszédtechnikájuk alakítása.
- Legyenek képesek az élményeiket, érzelmeiket, gondolataikat mások számára érthetően megfogalmazni és megérteni mások beszédét.
- Szókincs bővítése, fejlesztése.
- Meglévő ismereteikre, tapasztalataikra és élményeikre építve változatos tevékenységek biztosítása, amelyeken keresztül további tapasztalatokat szerezhetnek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Feladataink

- Nyugodt, örömteli, zavartalan légkör kialakítása a beszélgetéshez.
- Lehetőség teremtése a kommunikáláshoz.
- Irodalmi nevelés, bábozás, dramatizálás a gyerekek kifejezőkészségének fejlesztéséért, példamutatás és helyes mintaadás.
- Beszédkedv fenntartása, gyermekek kérdéseinek megválaszolása.

- Anyanyelvi játékokkal sikerélményhez juttatás.
- Játékos helyzetgyakorlatok, szituációk megteremtése, beszélgetés kezdeményezése.
- Ha szükséges, a gyermek logopédiai foglalkozásra irányítása a szülő bevonásával.

3.4 Az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása

A gyermekek életkori sajátosságaiból adódóan kíváncsiak, érdeklődőek. Erre építve játékosan és komplex módon, mozgásos tevékenységekbe ágyazva kínáljuk fel azokat az ismeretanyagokat, melyek értelmi képességeiket fejlesztik. Biztonságot nyújtó, szeretetteljes, a „tévedés" lehetőségét is elfogadó légkört teremtünk, melyben a gyermek nyugodtan kipróbálhatja képességeit, saját igényének megfelelően tevékenykedhet.

Célunk

- Értelmi képességek fejlesztése.
- Az érzékelés, az észlelés, a képzelet, az emlékezet és a gondolkodás fejlesztése.
- Kreativitás, alkotóképesség, figyelem fejlesztése.
- A gyerekeket körülvevő világról reális ismeretek, fogalmak alakuljanak ki.
- Ismereteiket egyéni képességeihez igazodva különféle tevékenységekben és szituációkban gyakorolják.

Feladataink

- Életkori sajátosságaik figyelembevételével, változatos tevékenységek nyújtása.
- A gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése és bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.
- Ismeretszerzés biztosítása a meglévő tapasztalataikra, élményeikre és ismereteikre építve.
- Játékba épített sokoldalú érzékszervi megtapasztalás, problémamegoldó tevékenységek.
- Inspiráló felnőtt modell nyújtása.
- Értelmi képességek, érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás- és alkotóképesség fejlesztése.
- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek szívesen beszél és beszélget, megérti mások beszédét és végig tudja hallgatni. Aktívan használja tapasztalatai során bővült szókincsét. Gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában ki tudja fejezni. Életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal beszél. Élményeiről szívesen és bátran beszél. Alakulnak ismeretei, fogalmai a környező világról. Szókincse lehetővé teszi gondolatai kifejezését. A környező világról reális ismeretei vannak. Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat. Értelmi képességei korának megfelelőek, alkalmas az iskolakezdésre.

4. Az óvodai élet megszervezésének elvei

Az óvodában nevelőmunkánk középpontjában a gyermek áll. Ennek jegyében a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszünk. Minden gyermek számára biztosítjuk, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön és meglévő hátrányai csökkenjenek.

4.1 Személyi feltételek

Óvodánkban a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermekek számára. Az óvodapedagógus jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Csoportonként két óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel. Óvodapedagógusaink elfogadó, segítő és támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára. Az óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítő alkalmazottak összehangolt munkája hozzájárul nevelésünk eredményességéhez. Óvodapedagógusaink szakmailag felkészültek, és folyamatosan képzik magukat.

4.2 Tárgyi feltételek

Óvodánk rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel, a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 2. mellékletében meghatározott minimális helyiségekkel, valamint a tevékenységéhez előírt eszközökkel és felszerelésekkel.

Óvodánk családi házas övezetben, nyugodt csendes utcában található. A kétszintes épületet, udvarát, kertjét és berendezését oly módon alakítottuk ki, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát és kényelmét, valamint megfeleljen változó testméretüknek, biztosítva egészségük megőrzését, fejlődését. Az óvoda csoportszobái, tornaterme, a kert és udvar kialakítása kielégíti a mozgás- és játékigényüket, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal veszi körül. A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel helyeztük el.

Az óvoda megfelelő munkakörnyezetet biztosít az óvodai munkatársaknak és lehetőséget teremt a szülők fogadására. A világos, tágas csoportszobákhoz mosdó és öltöző tartozik, melyek biztosítják a gyermekek kényelmes öltözködését és tisztálkodási lehetőségét. A belső terek színvilága harmóniát áraszt. A csoportszobában a gyermekek méretének megfelelő asztalok, székek, ágyak, polcok, sok-sok játék, értelmi képességet fejlesztő, valamint irodalmi, zenei, mozgásos és rajzeszközök találhatók.

Az épületben található még tornaszoba, logopédia-orvosi szoba, felnőtt mosdó, iroda, nevelői szoba és tálaló konyha. Az udvaron többféle játéklehetőség közül választhatnak a gyerekek, a gyalogosan is könnyen elérhető uszoda pedig lehetőséget nyújt az úszásoktatáson való részvételre és sportolásra.

4.3 Az óvodai élet megszervezése

A gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket. A párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységeket, valamint a gyermek együttműködő képességét és feladattudatát fejlesztő csoportos tevékenységeket az életkori és egyéni sajátosságokhoz igazodva tervezzük. A gyermekek számára szervezett csoportos tevékenységek jellemzően fokozatosan növekvő, 5–35 perces időtartamúak; a tanköteles korukat megelőző nevelési évben lévő gyermekek iskola-előkészítő fejlesztésére az alább meghatározott külön szabály irányadó. A rendszeresség és az ismétlődés érzelmi biztonságot teremt a gyermekeknek.
Napirendünket folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.

Csoportok szervezése: lehetőség szerint vegyes csoportokat szervezünk, melyekben az óvodába lépéstől az iskolába menetelig nevelik a gyermekeket a csoport pedagógusai. Az óvodapedagógusok heti váltásban dolgoznak.

Nyitva tartás: a fenntartó által meghatározott időben, munkanapokon 07:00–17:30 óráig.

Napirend, hetirend: a napi- és a hetirendet a gyermekcsoportok óvodapedagógusai alakítják ki a gyermekek biológiai életritmusának megfelelően, figyelve a helyi szokásokra, igényekre, a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítására, mindenkor szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

Az óvodai nevelés tervezése: a nevelőmunka tervezését, a gyermekek megismerését és fejlődésének nyomon követését a jogszabály szerinti kötelező dokumentumok, így különösen a csoportnapló, a felvételi és mulasztási napló, valamint a gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció szolgálják. A gyermek fejlődését szükség szerint, de legalább nevelési évenként kétszer rögzítjük. A tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől a fejlődést nyomon követő dokumentációban az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségeket és képességeket is rögzítjük, az iskola-előkészítő fejlesztés tervezése érdekében. A gyermek fejlődésének vizsgálatához szükség szerint diagnosztikus mérési rendszer is alkalmazható.

Nevelésünk a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység

A tanköteles korukat megelőző nevelési évben lévő, valamint a tanköteles korú, de továbbra is óvodában nevelkedő gyermekek az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, differenciáltan, egyéni terhelhetőségükhöz igazodó iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt. A fejlesztést a napirendbe illesztve, az óvodai

nevelés sajátosságainak és a játék kiemelt szerepének megtartásával szervezzük meg. Külön térben akkor szervezzük meg, ha azt az intézmény infrastrukturális adottságai lehetővé teszik.

Napirendünk

07:00–10:30
- gyermekek érkezése, fogadása
- folyamatos reggeli 9 óráig
- játék, szabadon választott, párhuzamosan végezhető tevékenységek
- játékba ágyazott tanulás, kezdeményezések, egyéni differenciált fejlesztések
- mindennapi frissítő torna

10:30–12:00
- testápolási teendők, öltözködés, készülődés az udvarra
- játék a szabadban

12:00–13:00
- ebéd, testápolás
- készülődés a pihenéshez

13:00–15:00
- pihenés, alvás mesével, altatóval, zenével

15:00–17:30
- folyamatos felkelés
- ébredés, testápolás, előkészület az uzsonnához
- uzsonna
- játék, szabadon választott tevékenységek hazamenetelig

A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot adnak a gyermekeknek. A folyamatos napirendben, az étkezések idejének megtartása és párhuzamosan végezhető tevékenységek mellett figyelembe vesszük a gyermekek biológiai életritmusát. A folyamatosság gördülékeny szervezésében és nevelési céljaink elérésében nevelést segítő munkatársaink együttműködnek a pedagógusokkal, aktív jelenlétük fontos kritérium.

Hetirendünk

Az óvodapedagógusok a csoportnaplóban rögzítik a hetirendet. A szabad játék mellett minden délelőttre az életkori és egyéni sajátosságokhoz igazodó kezdeményezést és tevékenységet terveznek, jellemzően fokozatosan növekvő, 5–35 perces időtartamban. A tanköteles korukat megelőző nevelési évben lévő és az óvodában maradó tanköteles korú gyermekek számára a naponta összesen 45 perces iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységet külön is megtervezik. Az éves és a heti tervek mellett kihasználják a spontán, helyzet adta lehetőségeket. A tevékenységek szervezésében és lebonyolításában a pedagógus irányításával közreműködik a nevelést segítő dajka.

5. Az óvoda kapcsolatai

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége; ebben óvodánk kiegészítő, szükség esetén hátránycsökkentő szerepet tölt be. A gyermek érdekében a szülőkkel kölcsönös bizalomra, tiszteletre és rendszeres együttműködésre törekszünk. Tiszteletben tartjuk a családok sajátosságait és nevelési céljait, nevelőmunkánk során vallási, világnézeti és politikai kérdésekben semleges magatartást tanúsítunk.

5.1 A család és az óvoda kapcsolata

A családdal való együttműködés célja a gyermek testi, lelki, értelmi és erkölcsi fejlődésének támogatása, az óvodai és családi nevelés összehangolása. Az óvodapedagógus a gyermek megismerése és a pedagógiai munka tervezése során figyelembe veszi a családok szokásait és a gyermek egyéni szükségleteit, szükség esetén a családhoz illeszkedő segítségnyújtási módokat alkalmaz.
A szülő figyelemmel kíséri gyermeke fejlődését, együttműködik az óvodával, és segíti a gyermek közösségbe történő beilleszkedését. Az óvodapedagógus a gyermek fejlődéséről folyamatos, részletes és érdemi tájékoztatást nyújt, szükség esetén pedagógiai tanácsokkal segíti a szülőt. A szülők véleményét és javaslatait meghallgatjuk; a működő szülői szervezettel a jogszabályok és az SZMSZ rendelkezései szerint tartjuk a kapcsolatot.
A kapcsolattartás formáit a gyermek és a család szükségleteihez, valamint az éves munkatervhez igazítjuk:

Rövid napi megbeszélés. Az érkezéshez és távozáshoz kapcsolódóan lehetőséget biztosítunk az aktuális, rövid információk kölcsönös megosztására. A bizalmas vagy hosszabb egyeztetést igénylő ügyeket előzetesen egyeztetett, mások számára nem hallható körülmények között beszéljük meg.

Szülői értekezlet. Az óvodát és a gyermekcsoportot érintő pedagógiai kérdésekről, célokról, feladatokról és programokról az éves munkatervben meghatározott, valamint szükség szerinti alkalmakon egyeztetünk. A tankötelezettség megkezdése előtt álló gyermekek szüleivel az iskolakezdés pedagógiai kérdéseiről külön tájékoztatást is tartunk az SZMSZ-ben meghatározott rendben.

Fogadóóra és egyéni megbeszélés. Az éves munkaterv szerint és szükség esetén, illetve szülői kérésre, előzetesen egyeztetett időpontban biztosítunk lehetőséget a gyermek fejlődésének részletes áttekintésére, a szükséges nevelési és fejlesztési feladatok egyeztetésére. A tájékoztatás és annak dokumentálása a jogszabályok, a Házirend és az SZMSZ szerint történik.

Beszoktatás és családlátogatás. A beszoktatás során valamennyi gyermek és családja számára biztosítunk lehetőséget az óvodai környezettel és a csoport szokásaival való fokozatos megismerkedésre. Családlátogatásra pedagógiailag indokolt esetben, a szülővel történő

előzetes egyeztetés és egyetértése alapján kerülhet sor; annak hiánya a gyermek óvodai ellátását nem érinti.

Közös programok és ünnepek. A családok részvételével szervezett kirándulások, nyílt programok és ünnepek közös élményeket teremtenek és erősítik az óvoda és a család kapcsolatát. A részvétel feltételeiről és az időpontokról a szülőket előzetesen tájékoztatjuk; a belépésre és a rendezvényekre vonatkozó részletes szabályokat az SZMSZ és a Házirend tartalmazza.

Elektronikus kapcsolattartás. A személyes kapcsolattartást szükség esetén e-mail és az óvoda zárt Facebook-csoportja egészíti ki. A zárt csoport az óvodai mindennapokról és a közösségi programokról történő általános tájékoztatást szolgálja; a gyermek fejlődésével, egészségével vagy családi körülményeivel kapcsolatos bizalmas, egyéni egyeztetésnek nem ez a fóruma. A nyilvános Facebook-oldal az óvoda tevékenységének bemutatását és népszerűsítését szolgálja. A jogszabályban előírt tájékoztatás és dokumentáció teljesítése a kötelezően alkalmazandó módon történik; a Facebook használata nem feltétele a szülői jogok gyakorlásának.

5.2 Kapcsolattartás egyéb partnereinkkel

Óvodánk a gyermekek megfelelő nevelése, fejlődésük támogatása és a szükséges ellátáshoz való hozzáférés érdekében kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel és szakemberekkel, amelyek a gyermek életében az óvodába lépés előtt, az óvodai nevelés ideje alatt és az iskolába lépéskor szerepet töltenek be. A kapcsolattartás formája és gyakorisága az adott feladathoz és a gyermek egyéni szükségleteihez igazodik.

- Bölcsődék, más óvodák és iskolák: a gyermekek átmenetének támogatása, szakmai egyeztetések és – lehetőség szerint – közös programok, intézménylátogatások.
- Pedagógiai szakszolgálat és szakértői bizottság: pedagógiai támogatás, vizsgálatok kezdeményezése a jogszabályban meghatározott feltételekkel, a szakértői véleményben foglalt feladatokkal összefüggő együttműködés.
- Család- és gyermekjóléti szolgáltató, gyermekvédelmi jelzőrendszer és az eljáró hatóságok: a megelőzés, a gyermek veszélyeztetettségének felismerése, a kötelező jelzés és a jogszabály szerinti intézkedések elősegítése.
- Egészségügyi szakemberek és intézmények, különösen a gyermekorvos, a védőnő és a fogorvos: az egészségmegőrzés, a szükséges szűrések, a speciális egészségügyi szükségletek és az egészségfejlesztés támogatása.
- Közművelődési és sportintézmények: életkorhoz igazodó kulturális, mozgásos és közösségi programok. Lehetőségeink szerint külhoni magyar óvodákkal is törekszünk szakmai kapcsolat kialakítására.

Ha a gyermeknél a fennálló óvodai jogviszony alatt sajátos nevelési igényt állapítanak meg, az intézmény az ellátási jogosultságára és az alapító okiratában meghatározott feladataira figyelemmel együttműködik a szülővel, a szakértői bizottsággal és az érintett szervekkel annak érdekében, hogy a gyermek a szakértői véleménynek megfelelő, feladatellátásra jogosult

intézményben részesülhessen óvodai nevelésben. Az óvoda sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését nem vállalja.
Az együttműködés megvalósulhat szakmai egyeztetés, esetmegbeszélés, tájékoztatás, közös program vagy jogszabály szerint kezdeményezett vizsgálat formájában. A gyermekre és családjára vonatkozó adatok közlése kizárólag a feladat ellátásához szükséges körben, az irányadó titoktartási és adatvédelmi szabályok megtartásával történhet.

6. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

6.1 Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A szabad játék a gyermek elemi pszichikus szükséglete: naponta visszatérő módon, hosszan tartóan és lehetőleg zavartalanul biztosítjuk. A gyermek játék közben dolgozza fel élményeit, jeleníti meg a külvilágból és saját belső világából származó benyomásait; fejlődik képzelete, mozgása, gondolkodása, beszéde, kreativitása és társas kapcsolatrendszere.

Óvodánkban a szabad játék elsődlegessége a napirendben, az időbeosztásban és a játékos tevékenységszervezésben egyaránt érvényesül. A játék önként választott, örömöt nyújtó gyermeki tevékenység, amelyben a gyermek – a biztonság, a közösségi együttélés és mások jogainak tiszteletben tartásával – maga alakíthatja a tevékenység tartalmát, társait és időtartamát. A játék mellett szervezett fejlesztő tevékenységeket az életkori és egyéni sajátosságokhoz igazítjuk, megőrizve az elmélyült szabad játékhoz szükséges időt.

A játéktevékenységben különösen a mozgás és az aktivitás, az érzelmi biztonság, a társas kapcsolatok, az önbecsülés és az önkifejezés iránti gyermeki szükségletek nyernek kielégítést. A szabad játék változatos lehetőséget ad a spontán tapasztalatszerzésre és az egyéni fejlődési ütem érvényesülésére.

Az óvodapedagógus szerepe

A kisgyermek első játszótársa a családban és az óvodában is a felnőtt. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad, a kialakult szabad játékban bevonható társ marad, és segítővé, kezdeményezővé válik, ha a játék elakad. Tudatos, támogató jelenlétével elősegíti a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását. Elsődlegesen a feltételeket teremti meg, és indirekt módon támogatja a játékot; közvetlenül akkor avatkozik be, ha azt a gyermek segítségigénye, a társas konfliktus megoldása vagy a biztonság megőrzése indokolja.

Célunk

- a játék örömének, szabadságának és mindennapi elsődlegességének biztosítása;

- a gyermek pozitív énképének, önállóságának, kreativitásának és önkifejezésének támogatása;
- a társas kapcsolatok, az együttműködés és a közösségi együttéléshez szükséges szabályok életkorhoz igazodó alakítása;
- a gyermek érdeklődéséhez és egyéni fejlettségéhez igazodó, változatos játékformák kibontakoztatása.

Feladataink

- A nyugodt, biztonságos, szeretetteljes csoportlégkör, az elegendő és lehetőleg megszakítás nélküli játékidő, valamint a megfelelő hely és a szabadon hozzáférhető, biztonságos eszközök biztosítása.
- Egyszerű, alakítható, a gyermeki fantáziát és önálló alkotást segítő anyagok, játékszerek és természetes anyagok felkínálása; a gyermekek bevonása a játékkörnyezet életkoruknak megfelelő alakításába.
- Gazdag élményszerzési lehetőségek teremtése a gyakorló-, szimbolikus, szerep-, építő-, konstruáló és szabályjátékokhoz; a játékformák tartalmának gazdagítása az egyéni érdeklődéshez igazodva.
- A játék során megnyilvánuló érdeklődés, érzelmek, beszéd, mozgás és társas viszonyok folyamatos pedagógiai megfigyelése, a gyermek egyéni fejlődésének támogatása.
- A gyermek szabad választásának tiszteletben tartása, a játék folytatásának és – ha a körülmények lehetővé teszik – a több napon át épülő játékoknak a támogatása.
- A játékcsoportok és a társas kapcsolatok alakulásának segítése; az együttműködés, a konfliktuskezelés, az egymásra figyelés és a közösen kialakított szabályok gyakorlása.
- A gyermek kreativitásának és fantáziájának bátorítása, a szükség szerinti együttjátszás, megerősítés és technikai segítségnyújtás.
- A játék nevelő és személyiségfejlesztő jelentőségének bemutatása a szülők számára a mindennapi kapcsolattartás és a közös programok során.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

A következő jellemzők az egyéni fejlődési ütem és az eltérő képességek figyelembevételével értelmezendők; nem minden gyermek számára azonos időben teljesítendő követelmények.

- A gyermek játéka elmélyültebbé válik, önállóan választ játékot, eszközt és játszótársat, valamint képes játékötleteit gazdagítani.
- Képes társaival együttműködni, a játékeszközöket megosztani, kivárni, cserélni, és életkorának megfelelő módon kompromisszumot kötni.
- Tiszteletben tartja mások játékát, örömét leli a közös alkotásban, és fokozatosan megtanulja a siker és a kudarc kezelését.

- Szívesen vesz részt szabályjátékokban, egyre önállóbban alkalmazza az ismert szabályokat, és szükség esetén segítséget kér.
- Örömmel vállal szerepet, képes ismert történetek, mesék egyes elemeit játékban megjeleníteni, és egyre összetettebb építményeket alkot.

A különböző játékfajták jellemzői

Gyakorlójáték. A gyermek érzékszervi és mozgásos tapasztalatokat szerez, megismeri és változatosan használja az eszközöket. A gyakorlójáték a későbbi játékformák részeként is megjelenhet; tartós, egyoldalú előfordulását a pedagógus a gyermek egyéni fejlődésének összefüggésében figyeli.

Szimbolikus szerepjáték. A gyermek saját tapasztalatait, elképzeléseit és érzelmeit jeleníti meg. Fokozatosan képessé válik a szerepek és a játékeszközök megválasztására, az együttjátszásra, a társak ötleteinek elfogadására és a közösen alakított játékmenet követésére. A dramatizálás, a bábozás és az egyszerű eszközkészítés is gazdagíthatja a szerepjátékot.

Építő- és konstruáló játék. A gyermek ötleteit különféle elemekből, anyagokból önállóan vagy társaival együtt valósítja meg. Alkotásait további játékához felhasználja, fokozatosan fejlődik tervezési, problémamegoldó és együttműködési képessége.

Szabályjáték. A gyermek életkorának és fejlettségének megfelelő mozgásos és értelmi szabályjátékokban vesz részt. Megérti és alkalmazza a szabályokat, megtanulja a kivárást, az együttműködést, a társak sikerének elismerését és a helyzetnek megfelelő versengést.

Szabad játék

A szabad játékban a gyermek – a közösségi és biztonsági keretek között – önállóan választja meg a tevékenységét, annak tartalmát, a játszótársakat, az eszközöket és a játék időtartamát. Az óvodapedagógus a játék terét, eszközeit, szokásait és az élményszerzés lehetőségeit tudatosan alakítja; a játék menetében elsősorban rendelkezésre áll, figyel, megerősít, segít és szükség esetén támogatja a konfliktus feloldását.
A szabad játék lehetőséget ad a gyermeknek vágyai, élményei és nehézségei játékbeli feldolgozására; fejleszti belső rugalmasságát, problémamegoldó gondolkodását, képzeletét, kreativitását, alkalmazkodását és érzelmi intelligenciáját. A napirendet úgy szervezzük, hogy az elkezdett játék lehetőség szerint folytatható legyen.

Kezdeményezett játék és fejlesztő játék

Kezdeményezett játékot a gyermekek vagy az óvodapedagógus kínálhat fel. A játékos kezdeményezéseket a gyermekek érdeklődésére, meglévő élményeire és egyéni fejlettségére építjük. Az óvodapedagógus indirekt módon elsősorban a környezet, az eszközök és az élmények alakításával támogatja a játékot. Közvetlen beavatkozására különösen balesetveszély esetén, a gyermekek által önállóan nem megoldható konfliktusnál, illetve a gyermek egyéni segítségigénye alapján kerül sor.
Szükség esetén az óvodapedagógus célzott fejlesztő játékot kezdeményez, a gyermek egyéni szükségleteihez, terhelhetőségéhez és fejlettségéhez igazodva. Ilyen lehet az értelmi, anyanyelvi vagy mozgásos fejlesztő játék, az énekes játék, a bábozás vagy a dramatizálás. A tevékenységeket lehetőség szerint a játék örömének megőrzésével szervezzük, és a gyermek reakciói alapján rugalmasan alakítjuk.
A tanköteles korukat megelőző nevelési évben lévő, valamint az óvodában maradó tanköteles korú gyermekek iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységét a Pedagógiai Program 4.3. pontja szerint szervezzük meg. A játékos módszerek alkalmazása mellett a szabad játék mindennapi kitüntetett szerepét is biztosítjuk.

6.2 Verselés, mesélés

A mindennapos mondókázás, verselés és mesélés a gyermek érzelmi biztonságának, anyanyelvi nevelésének és személyiségfejlődésének meghatározó eleme. A mondókák, dúdolók és versek ritmusa, dallama, a mozdulatok és a szavak összekapcsolódása örömteli érzéki-érzelmi élményt nyújt, miközben fejlődik a gyermek emlékezete, képzelete, szókincse és kifejezőkészsége. Az irodalmi élmények és a könyvekkel való találkozás megalapozzák az olvasáshoz fűződő pozitív viszonyt.
A mese segíti az érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődést, az élmények feldolgozását és a társas kapcsolatok megértését. A gyermek a mesehallgatás során belső képeket alkot; a mesék szereplőinek sorsán keresztül találkozik különböző érzésekkel, emberi helyzetekkel és lehetséges viselkedésformákkal. A mesélő felnőttel kialakuló személyes, bizalomteljes kapcsolat az élmény elmélyítésének fontos feltétele.

Célunk

- a mese, a vers és a mondóka iránti érdeklődés és az irodalmi élmények befogadása iránti igény megalapozása;
- a gyermek érzelmi biztonságának, képzeletének, anyanyelvi kifejezőkészségének és szókincsének fejlesztése;
- az érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődés támogatása, a társas kapcsolatok és a közösségi együttélés megértésének segítése;
- a gyermek önálló mese- és versalkotásának, bábozásának, dramatizálásának és más alkotó önkifejezési formáinak ösztönzése;

- a magyar népi és irodalmi hagyományok megismertetése mellett a klasszikus, kortárs, valamint más népek és nemzetiségek irodalmi értékeivel való találkozás lehetőségének biztosítása.

Feladataink

- Nyugodt, szeretetteljes, a személyes kapcsolatra és az élmények átélésére alkalmas légkör kialakítása; mindennapos mesélés, verselés és mondókázás biztosítása.
- Igényes irodalmi anyag tudatos, gyermekközpontú kiválasztása az életkor, a csoport érdeklődése és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételével.
- A magyar gyermekköltészet, a népmesék, a népi és dajkai mondókák, rigmusok, a magyar mondavilág, valamint a klasszikus és kortárs gyermekirodalom sokoldalú felhasználása; más népek és nemzetiségek meséinek megismertetése.
- A gyermek természetes beszédkedvének fenntartása, a szókincs és a nyelvi kifejezés gazdagítása beszélgetésekkel, szójátékokkal, a versek ritmusának és a mesék fordulatainak játékos felfedezésével.
- Életkornak megfelelő mesélési, mondókázási, verselési, bábozási és dramatizálási alkalmak szervezése; eszközök és elegendő idő biztosítása a gyermeki kezdeményezésekhez.
- A gyermekek saját történet-, mese- és versalkotásának támogatása, az irodalmi élmények játékban, mozgásban, rajzban és más alkotó tevékenységben történő megjelenítésének ösztönzése.
- Értékes, életkornak megfelelő könyvek hozzáférhetővé tétele, a képeskönyvek közös nézegetése és a könyvek megbecsülésére nevelés; együttműködés a családokkal az otthoni mesélés ösztönzésében.

Az irodalmi anyag életkorhoz igazodó megválasztása

A kisebb gyermekeknek elsősorban ölbeli játékokat, népi mondókákat, rigmusokat, rövid, játékos és ritmikus verseket, mondóka-, állat- és láncmeséket kínálunk. A történetek egyszerű cselekménye, ismétlődő fordulatai és a képeskönyvek segítik a meseélmény kialakulását. A gyermek érdeklődése szerint lehetőséget adunk a kedvelt művek többszöri meghallgatására.
A nagyobb gyermekeknek összetettebb népmeséket, állat- és tündérmeséket, tréfás történeteket, a magyar mondavilág életkoruknak megfelelő elemeit és igényes műmeséket is választunk. A klasszikus és kortárs gyermekirodalom, valamint más népek és nemzetiségek meséi gazdagítják a gyermekek élményvilágát. A versanyagban a népi mondókák, kiolvasók, játékos versek és a gyermekek számára befogadható költemények egyaránt helyet kapnak.

A mindennapos megvalósítás

A mesélést és verselést a napirendbe építjük, de kihasználjuk a spontán alkalmakat is. Az óvodapedagógus saját beszédével, előadásmódjával, tekintetével és testbeszédével nyújt mintát. A régies vagy ismeretlen kifejezéseket az életkorhoz igazodva, az irodalmi élmény megszakítása nélkül segít megérteni. A gyermekeknek lehetőséget adunk arra, hogy az élményeiket elmondják, kérdezzenek, a kedvelt verseket ismételjék, és saját elképzeléseik szerint játsszák tovább a történeteket.

A versek és mesék befogadása nem teljesítményhelyzet: a gyermekek részvételét, versmondását és dramatizálását érdeklődésükre, bátorságukra és egyéni fejlődési ütemükre figyelemmel támogatjuk. A nyelvi és emlékezeti fejlődésre építő, játékos tevékenységek az életkorhoz igazodó iskola-előkészítést is segíthetik, de a mindennapos mesélés önálló érzelmi és művészeti értéke megmarad.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

A következő jellemzőket a gyermek egyéni fejlődési ütemének és sajátosságainak figyelembevételével értelmezzük.

- Szívesen hallgat mesét, igényli a rendszeres mesélést és verselést, örömmel idézi fel kedvelt meséit, mondókáit és verseit.
- Képes életkorának megfelelően elmélyülten figyelni a történetekre, követni a cselekmény főbb mozzanatait, és élményeiről beszélgetni.
- A mesék és versek hatására gazdagodik szókincse, kifejezésmódja és képzelete; érzelmeit, gondolatait egyre árnyaltabban fogalmazza meg.
- Szívesen bábozik, dramatizál, történetet talál ki, és irodalmi élményeit játékban, mozgásban vagy alkotásban jeleníti meg.
- Örömmel választ és nézeget könyveket, vigyáz rájuk, és kialakul a könyvek iránti pozitív érzelmi kapcsolata.

6.3 Ének, zene, népi játék, tánc

Az éneklés, a zenélés, a népi játék és a tánc az óvodai élet egészét átható, örömet adó tevékenység. A környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, a mondókák, az énekes játékok és a közös zenélés felkeltik a gyermek zenei érdeklődését, fejlesztik zenei képességeit, formálják ízlését és esztétikai fogékonyságát. A közös ének-zenei élmények során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus és a mozgás szépségét, megtapasztalja a közös éneklés és játék örömét.

A magyar népdalok, népi gyermekjátékok és néptáncok megismertetésével, valamint az igényesen válogatott magyar kortárs zenei alkotások felhasználásával támogatjuk a zenei anyanyelv kialakulását és a hagyományok továbbélését. A zenei anyagot az évszakokhoz, a természet jelenségeihez, a naptári évhez, az emberi élet eseményeihez és az intézmény ünnepeihez is kapcsoljuk. A gyermekek eltérő családi és kulturális hátterét tiszteletben tartva, az életkorukhoz igazodva más népek és nemzetiségek zenei értékeivel is találkozási lehetőséget biztosítunk.

Célunk

- a közös éneklés, az énekes játék, a zenélés és a tánc örömének megéreztetése, a zene iránti érdeklődés és a zenei élmények iránti igény megalapozása;
- a magyar zenei és népi hagyományok, gyermekdalok, népszokások és játékok megismertetése, a zenei anyanyelv alakulásának támogatása;
- a gyermek hallásának, éneklési készségének, ritmusérzékének, mozgáskultúrájának, zenei kreativitásának és esztétikai fogékonyságának fejlesztése;
- a gyermek önkifejezésének, együttműködésének és közösségi élményeinek gazdagítása az ének, a ritmus, a mozgás és a tánc segítségével;
- az éneklés, a zenélés, a népi játék és a tánc természetes beépülése a gyermek mindennapi óvodai tevékenységeibe.

Feladataink

- Nyugodt, örömteli légkör, megfelelő hely, idő és biztonságosan használható eszközök biztosítása a mindennapos énekléshez, zenéléshez, énekes és népi játékokhoz, valamint a táncos tevékenységekhez.
- Igényes, életkornak és egyéni fejlettségnek megfelelő zenei anyag választása; előtérben a magyar népi gyermekdalok, mondókák, énekes népi játékok, népdalok és néptáncok, valamint az életkorhoz illő magyar kortárs alkotások.
- A zenei képességek játékos fejlesztése: az egyenletes lüktetés és a ritmus érzékeltetése tapssal, járással és más mozgással; a halk–hangos, gyors–lassú és magas–mély különbségeinek megtapasztalása; dallam- és ritmusvisszhang, valamint egyszerű dallamfelismerő játékok alkalmazása.
- Ölbeli játékok, körjátékok, párválasztó, szerepcserélő és más népi játékok, valamint egyszerű, életkorhoz igazított tánclépések és mozgásformák tanítása utánzással és közös játékkal.
- Az éneklés és a zenei játék összekapcsolása a gyermek anyanyelvi fejlődésével: a mondókák és gyermekdalok segítségével a beszédritmus, a szókincs, a kifejezőkészség és a figyelem alakítása.
- A hangszerek és zörejkeltő eszközök hangjának játékos megismertetése; a gyermekek ösztönzése egyszerű ritmushangszerek használatára, hangok, ritmusok és dallamok önálló kipróbálására.
- Az egyéni különbségek tiszteletben tartása: a tevékenységek differenciálása a gyermek érdeklődése, fejlettsége, zenei tapasztalatai és terhelhetősége alapján; az önkéntes éneklés, a zenei és mozgásos improvizáció bátorítása.
- A zenehallgatás spontán és tervezett alkalmainak felhasználása, az élő énekszó és a pedagógus személyes mintaadásának előtérbe helyezése; a zenei élmények összekapcsolása az ünnepekkel, a játékkal és a mindennapi tevékenységekkel.

A zenei nevelés mindennapos megvalósítása

A zenei nevelést nem korlátozzuk egyetlen foglalkozásra: a gyermekek az óvodai nap során természetes helyzetekben is énekelhetnek, mondókázhatnak, játszhatnak és táncolhatnak. Az óvodapedagógus személyes éneke, hangszeres játéka és kezdeményezése mellett teret adunk a gyermekek spontán éneklésének, saját ritmus- és dallamötleteinek, valamint az ismert játékok önálló kezdeményezésének. A zene kapcsolódhat a játékhoz, a mozgáshoz, a meséléshez, a pihenéshez, a természet megfigyeléséhez és az ünnepekre való ráhangolódáshoz.

A kisebb gyermekeknél az ölbeli játékok, a rövid mondókák, a mozgással kísért egyszerű dalok és az ismétlések kapnak hangsúlyt. A nagyobb gyermekeknél fokozatosan bővül a dal- és játékanyag, megjelennek az összetettebb kör- és párválasztó játékok, a ritmus- és dallamvisszhang, az egyszerű hangszerhasználat, a mozgásos és táncos improvizáció. A választott zenei anyag és a tevékenységek hossza a csoporthoz és az egyes gyermekek szükségleteihez igazodik; a közös zenei élmény nem válik teljesítménykényszerré.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

A következő jellemzőket a gyermek egyéni fejlődési ütemére, képességeire és zenei tapasztalataira figyelemmel értelmezzük.

- Szívesen vesz részt énekes és népi játékokban, örömmel énekel társaival, és játék közben önállóan is kezdeményez ismert dalokat, mondókákat vagy körjátékokat.
- Felismeri és mozgással, tapssal vagy egyszerű hangszerrel érzékelteti az egyenletes lüktetést és a dalok, mondókák ritmusát; a halk–hangos, gyors–lassú és magas–mély különbségeit játékos helyzetekben alkalmazza.
- Életkorának megfelelően képes egyszerű ritmus- és dallammotívumok visszaadására, ismert dallamok felismerésére, egyes hangszerek hangjának megkülönböztetésére.
- Szívesen kapcsolja össze az éneklést a mozgással, az egyszerű tánclépésekkel és a népi játékokkal; bátran próbál ki saját dallam-, ritmus- vagy mozgásötleteket.
- Örömmel hallgat életkorának megfelelő zenét, kialakul a közös éneklés és zenélés iránti pozitív érzelmi kapcsolata, és érdeklődést mutat a megismert zenei hagyományok iránt.

6.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás és a kézi munka az óvodai nevelés egészét átható, élményt adó tevékenységek. A gyermek alkotásaiban a megélt tapasztalatokat, belső képeket, érzelmeket és fantáziáját jeleníti meg. A különböző anyagok, eszközök és eljárások kipróbálása lehetőséget nyújt a szabad önkifejezésre, a kreativitás kibontakoztatására, a finommotorika és a képi-plasztikai kifejezőképesség fejlődésére.

Az esztétikus tárgyi környezettel, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal és nemzeti szimbólumokkal való ismerkedést az óvodai élet természetes helyzeteibe és a gyermekek életkorához igazodó közös élményekbe építjük. A hangsúlyt a tevékenység örömére és a gyermek saját elképzeléseire helyezzük; alkotásait nem a felnőtt mintájának pontos másolása alapján értékeljük.

Célunk

- a gyermek alkotókedvének, önálló kezdeményezésének és kreatív önkifejezésének támogatása, belső kép- és fantáziavilágának gazdagítása;
- a tér-, forma- és színképzetek, a képi gondolkodás, a finommotorika, a kézügyesség és a komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképesség fejlődésének elősegítése;
- az esztétikai érzékenység, a szép iránti nyitottság és a környezet igényes alakítására való törekvés megalapozása;
- a természet, a magyar népi és nemzeti kultúra, valamint más kulturális értékek iránti érdeklődés felkeltése személyes tapasztalatokon és alkotótevékenységen keresztül;
- az anyagokkal és eszközökkel való biztonságos, takarékos és környezettudatos bánásmód alakítása.

Feladataink

- A teljes óvodai nap folyamán megfelelő hely, elegendő idő, változatos, életkorhoz igazodó és biztonságosan használható anyagok, eszközök biztosítása a szabadon választott és a pedagógus által kezdeményezett alkotótevékenységekhez.
- A rajzolás, festés, képalakítás, mintázás, építés, barkácsolás és díszítés alapvető technikáinak játékos megismertetése; lehetőség biztosítása az önálló próbálkozásra, javításra és újrakezdésre.
- A gyermekek megfigyelőképességének, forma- és színérzékének, térészlelésének és kézügyességének fejlesztése a természet, az évszakok, a mindennapi környezet és az ünnepek kínálta élményekre építve.
- Természetes anyagok és termések felhasználásának előtérbe helyezése; az anyagok tulajdonságainak megismertetése, az újrahasználat, a takarékosság és a fenntarthatóság életkornak megfelelő gyakorlása.
- Műalkotások, népművészeti tárgyak, díszítő motívumok, hagyományok és nemzeti szimbólumok élményszerű megismertetése; alkalomteremtés arra, hogy a gyermekek az óvoda és környezetük esztétikai alakításában is közreműködjenek.
- Egyéni fejlettséghez, érdeklődéshez és szükségletekhez igazodó differenciálás; az eltérő alkotói megoldások elfogadása, a gyermek erőfeszítésének, ötleteinek és saját fejlődésének elismerése.
- A gyermekek alkotásainak megbecsülése és lehetőség szerinti bemutatása az óvodai közösség számára, a gyermek méltóságának és személyes adatainak védelmével; az alkotótevékenységben megmutatkozó kiemelkedő érdeklődés és tehetség felismerése, bátorítása.
- A rajzeszközök, ollók, ragasztók és más anyagok életkornak megfelelő, biztonságos használatának megtanítása, valamint a közös eszközök és az alkotókörnyezet rendjének megóvása.

A vizuális nevelés tevékenységformái

A firkálás és a szabad rajzolás során a gyermek mozgását, érzelmeit és élményeit kötetlenül fejezheti ki. A rajzolás, festés, nyomhagyás, tépés, vágás, ragasztás, képalakítás és

kollázskészítés változatos színekkel, formákkal és anyagokkal való ismerkedésre ad alkalmat. A mintázás és a barkácsolás a térbeli alakítás, a tapintásos tapasztalatszerzés, az ötletmegvalósítás és az eszközhasználat fejlődését támogatja.
Az építés és a konstruálás fejleszti a térbeli tájékozódást, a problémamegoldást és az együttműködést, miközben szervesen kapcsolódik a szabad játékhoz. A díszítés és a kézműves tevékenység során a gyermek játékosan tapasztalja meg az ismétlődő formákat, mintázatokat és ritmust. A természetes anyagok, termések, újrahasználható és egyéb biztonságos alkotóanyagok alkalmazása a környezettudatos gondolkodást is segíti.
A vizuális tevékenységek témái a gyermekek saját élményeihez, érdeklődéséhez, a környezetük tárgyaihoz, a természet változásaihoz, a mesékhez, a népművészethez és a közösségi ünnepekhez egyaránt kapcsolódhatnak. Lehetőség szerint a szabadban is biztosítunk alkotóhelyzeteket; a gyermekek által gyűjtött, biztonságosan használható természetes anyagokat is felhasználhatjuk.

Az életkorhoz és az egyéni fejlődéshez igazodó megvalósítás
A kisebb gyermekek számára elsősorban az anyagok és eszközök szabad felfedezését, a firkálás, a rajzolás, a festés, a gyurmázás, a tépés és az építés örömét biztosítjuk. A nagyobb gyermekeknél fokozatosan bővítjük a választható technikákat és az önálló tervezés lehetőségét; támogatjuk a részletgazdagabb képalakítást, a térbeli alkotást, a közös munkát, valamint a játékokhoz, mesékhez és ünnepekhez kapcsolódó saját készítésű eszközök létrehozását.
A kézügyesség és a célszerű eszközhasználat fejlődését változatos tevékenységekkel segítjük, ideértve az íráshoz szükséges finommotoros készségek játékos megalapozását is. A ceruzafogás alakulását egyénileg támogatjuk; a gyermek alkotókedvét nem rendeljük alá rajztechnikai teljesítményelvárásoknak. Az elkészült munkák bemutatása és az esetleges pályázati részvétel a gyermek érdeklődéséhez és az adott program lehetőségeihez igazodik, nem kötelező teljesítményfeladat.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére
Az alábbi jellemzőket a gyermek egyéni adottságaira, fejlődési ütemére és tapasztalataira figyelemmel értelmezzük.

- Örömmel és önálló kezdeményezéssel vesz részt rajzolásban, festésben, mintázásban, építésben és más alkotótevékenységekben; élményeit és elképzeléseit egyéni módon fejezi ki.
- A megismert eszközöket és technikákat egyre tudatosabban, életkorának megfelelően és biztonságosan használja; fejlődik kézügyessége, szem-kéz koordinációja és finommotorikája.
- Alkotásaiban gazdagodnak tér-, forma- és színképzetei; képes az anyagok és megoldások közötti választásra, saját ötleteinek megvalósítására és szükség esetén módosítására.

- Szívesen használ természetes anyagokat és terméseket, rácsodálkozik környezete szépségére, érdeklődik a műalkotások és a megismert népművészeti hagyományok iránt, és az alkotóanyagokkal lehetőség szerint takarékosan bánik.
- Építésben, téralakításban és közös alkotásban ötletekkel vesz részt, képes együttműködni társaival és megbecsülni saját, valamint mások munkáját.

6.5 Mindennapos mozgás

A mozgás az óvodás gyermek alapvető szükséglete és természetes önkifejezési formája. A rendszeres, örömmel végzett mozgásos játékok és tevékenységek elősegítik a harmonikus testi fejlődést, a mozgáskoordináció, az erő, az állóképesség és a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly alakulását. A mozgás a gyermek értelmi, érzelmi és szociális fejlődésére is kedvezően hat: erősíti az önbizalmat, az önkontrollt, az együttműködést, a szabálykövetést és a problémamegoldó gondolkodást.
Óvodánk a gyermekek életkorához, egyéni fejlettségéhez, mozgásigényéhez és terhelhetőségéhez igazodva minden nevelési napon biztosítja az egészségfejlesztő testmozgást. A szabad játékban megjelenő spontán mozgást mindennapos, játékba ágyazott irányított mozgásfejlesztés és szervezett mozgásos tevékenységek egészítik ki. Megőrizzük a szabad játék elsődlegességét, miközben tudatosan teremtünk alkalmat a mozgáskészségek sokoldalú gyakorlására.

Célunk

- a természetes hely- és helyzetváltoztató mozgások, a finommotorika, a mozgáskoordináció, az egyensúlyérzék és a testséma fejlődésének támogatása;
- a gyermek mozgáskedvének, önbizalmának és az aktív, egészséges életmód iránti igényének megalapozása;
- a mozgásos tevékenységekben az erő, az állóképesség, a gyorsaság, az ügyesség és a téri tájékozódás életkorhoz igazodó fejlesztése;
- a közösen végzett mozgásos játékokkal az együttműködés, a szabálykövetés, a kitartás, az érzelemszabályozás és az egymásra figyelés erősítése;
- az eltérő egyéni képességekhez igazodó sikerélmény biztosítása és a mozgásos tevékenységekben megmutatkozó tehetség támogatása.

Feladataink

- A mindennapos aktív szabad játék és az egészségfejlesztő testmozgás feltételeinek biztosítása a csoportszobában, a tornaszobában és – az időjárási, egészségügyi és biztonsági körülményeknek megfelelően – az udvaron.
- Mindennapos irányított mozgásfejlesztés szervezése játékos, életkorhoz és egyéni fejlettséghez igazodó formában; a heti szervezett, nagyobb mozgásos tevékenység lehetőségeinek kihasználása.
- Változatos hely- és helyzetváltoztató mozgások, járás-, futás-, ugrás-, kúszás-, mászás-, dobás-, elkapás-, gurulás- és egyensúlygyakorlatok játékos megismertetése, gyakorlása.

- A mozgásos feladatok differenciálása az egyéni mozgásfejlődés, az aktuális állapot és a terhelhetőség szerint; a gyermekek biztatása, erőfeszítésük és saját fejlődésük elismerése.
- Kooperatív, páros és csoportos mozgásos játékok szervezése, amelyekben a gyermekek gyakorolják az együttműködést, az egymásra figyelést és a szabályok életkorhoz igazodó betartását.
- A zenére és ritmusra végzett mozgás, a népi mozgásos játékok és a tánc – különösen a néptánc játékos elemei – beépítése a mindennapos mozgásfejlesztésbe, összhangban a 6.3. alfejezet zenei nevelésével.
- A biztonságos eszközhasználat, a baleset-megelőzési szokások, a megfelelő mozgástér és felügyelet biztosítása; a gyermekek figyelmének felhívása a saját és társaik testi épségének védelmére.

A mozgás megvalósításának formái

A spontán, aktív szabad játékban a gyermek saját érdeklődése szerint választ mozgásos tevékenységet, társakat és eszközöket. Az óvodapedagógus ehhez biztonságos, mozgásra ösztönző környezetet és elegendő időt biztosít; figyelemmel kíséri a gyermekek kezdeményezéseit, és szükség esetén segíti a játék kibontakozását.

A mindennapos irányított mozgásfejlesztés játékos, változatos és rövidebb egységekből is felépíthető. A feladatokat a gyermekek motiváltságához, állapotához és egyéni fejlődési üteméhez igazítjuk. A zenére, zenei ritmusra végzett mozgás, a mozgásos népi játék és a tánc természetes módon kapcsolódhat más óvodai tevékenységekhez.

A szervezett mozgásos tevékenységek során az óvodapedagógus tudatosan biztosít változatos gyakorlási helyzeteket és a fokozatosságot. A tornaszoba, a csoportszobák és az udvar lehetőségeit a biztonsági követelmények és a gyermekcsoport szükségletei szerint használjuk. A séták, kirándulások és – megfelelő feltételek esetén – az úszáshoz kapcsolódó programok további mozgásos tapasztalatszerzési lehetőséget nyújthatnak; szervezésükre az intézmény biztonsági és szülői tájékoztatási szabályai irányadók.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

A gyermekek fejlődését egyéni adottságaik, egészségi állapotuk, fejlettségük és saját fejlődési ütemük figyelembevételével értelmezzük.

- Szívesen kezdeményeznek és végeznek mozgásos játékokat; örömüket lelik a közös és önálló mozgásban.
- Mozgásuk egyre összerendezettebb; természetes hely- és helyzetváltoztató mozgásaik, egyensúlyérzékük és mozgáskoordinációjuk fejlődik.
- Egyre biztosabban tájékozódnak térben, felismerik és megnevezik a főbb testrészeket és irányokat; szem-kéz, szem-láb koordinációjuk és finommotorikájuk fejlődik.
- A megismert mozgásos játékok szabályait életkoruknak megfelelően követik, képesek társaikkal együttműködni, kivárni és a közös játékban egymásra figyelni.

- Mozgásukban fokozatosan megjelenik az önálló feladatvállalás, a kitartás és a testi szükségleteikhez, saját terhelhetőségükhöz igazodó önszabályozás.
- A mozgásos eszközöket egyre önállóbban és biztonságosabban használják, megismert baleset-megelőzési szokásaikat alkalmazzák.

6.6 A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek a környezete tevékeny felfedezése során közvetlen tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti, emberi és tárgyi világ jelenségeiről, valamint azok formai, mennyiségi és téri viszonyairól. A megismerés elsődleges eszközei a játék, a cselekvés, a megfigyelés, a kérdezés, a kísérletezés és az élmények közös feldolgozása. A természet és az emberi alkotások megismerésével megalapozzuk a gyermekek érzelmi kötődését környezetükhöz, a környezeti értékek megbecsülését és védelmét.
Óvodánk helyi adottságaira építve a gyermekek személyes élményeken keresztül ismerkednek Kistarcsa és környéke természeti és épített környezetével, az évszakok változásaival, a növény- és állatvilággal, valamint a közösség életével. A sétákat, a megfigyeléseket, a gyűjtéseket és a kirándulásokat az életkori sajátosságokhoz, az adott lehetőségekhez és az intézmény biztonsági szabályaihoz igazítjuk. A tapasztalatokat lehetőség szerint mesével, zenével, mozgással, alkotással és matematikai tartalmú játékokkal dolgozzuk fel.

Célunk

- a gyermekek természeti, emberi és tárgyi környezet iránti érdeklődésének, kíváncsiságának és megismerési kedvének fenntartása;
- a szülőföld, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, a családi és nemzeti kultúra értékeinek élményszerű megismertetése, a közösséghez tartozás és az összefogás élményének erősítése;
- a természethez és az emberi alkotásokhoz fűződő pozitív érzelmi viszony, a fenntarthatósági szemlélet és a környezettudatos magatartás megalapozása;
- a megfigyelés, az összehasonlítás, a rendszerezés, a problémamegoldás és az önálló véleményalkotás fejlődésének támogatása;
- a mindennapi helyzetekből kiinduló matematikai tapasztalatszerzés, a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyok megismerésének segítése.

Feladataink

- Elegendő alkalom, idő, hely és megfelelő eszköz biztosítása a spontán és szervezett tapasztalatszerzéshez; a gyermekek kérdéseinek, felfedezéseinek és önálló kezdeményezéseinek támogatása.
- A gyermekek korábbi ismereteire és helyi élményeire épülő, életkorukhoz és egyéni fejlettségükhöz igazodó megfigyelések, játékos kísérletezések, séták és természetközeli tevékenységek szervezése.

- A természeti környezet változásainak, a növények és állatok életének, az időjárásnak és az évszakoknak a közvetlen megfigyelése; a tapasztalatok megbeszélése és rendezése.
- A szülőföld, a helyi közösség, a családi szokások és a magyar népi hagyományok értékeinek megismertetése az óvodai élethez és a gyermekek személyes tapasztalataihoz illeszkedve.
- A környezet megóvásához kapcsolódó szokások életkornak megfelelő gyakorlása, különösen a növény- és állatgondozás, az anyagokkal való takarékosság, a hulladék csökkentése és a környezet tisztaságának megőrzése terén.
- Matematikai tartalmú tapasztalatszerzési lehetőségek teremtése a játékban és a mindennapi élethelyzetekben: válogatás, párosítás, csoportosítás, összehasonlítás, soralkotás, mérés és téri tájékozódás.
- A gyermekek önálló véleményalkotásának, döntési képességének és egymással való együttműködésének támogatása; a környezet biztonságos használatára és a közlekedés alapvető szabályaira nevelés.

A megismerés tevékenységformái

A természet felfedezése a mindennapi udvari játékhoz, a kert gondozásához, a sétákhoz és a kirándulásokhoz kapcsolódik. A gyermekek megfigyelhetik a növények és az állatok életét, az időjárás és az évszakok változásait, a természetes és mesterséges anyagok tulajdonságait, valamint az ember környezetalakító tevékenységét. A megfigyelésekhez kapcsolódó beszélgetések, gyűjtések és egyszerű, biztonságos próbálkozások segítik a tapasztalatok rendszerezését.

A társadalmi és kulturális környezet megismerésének alapja a gyermek családja, az óvodai közösség, a lakóhely és a mindennapi élet. A helyi értékekkel, foglalkozásokkal, közösségi szokásokkal és ünnepekkel való ismerkedés során a gyermekek megtapasztalják az egymásra figyelés és az együttműködés jelentőségét. A magyar népi hagyományokat és a szülőföld értékeit az életkorukhoz illeszkedő, élményt nyújtó tevékenységekben közvetítjük, figyelemmel a családok eltérő kulturális hátterére is.

A fenntarthatósági szemlélet alakítását a mindennapi óvodai tevékenységekbe építjük. A gyermekek saját cselekvésükön keresztül ismerkednek a természet védelmével, a növények és állatok gondozásával, a víz és az energia értékével, valamint a takarékos anyaghasználattal. Az óvodapedagógus személyes példájával támogatja a környezet iránti felelősség kialakulását.

Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés

A matematikai nevelés a külső világ tevékeny megismeréséhez és a játékhoz kapcsolódik. A gyermekek természetes élethelyzetekben ismerkednek a mennyiségek, formák, méretek, viszonyok és irányok sajátosságaival: például játékeszközök rendezése, építés, terítés, gyűjtés, mozgásos játék vagy termések összehasonlítása közben. Ösztönözzük őket saját megoldások keresésére, becslésre, a megfigyelt összefüggések megfogalmazására és a különféle megoldások kipróbálására.

A matematikai tapasztalatszerzést a gyermekek életkorához, meglévő tudásához és egyéni fejlődési üteméhez igazítjuk. Az iskola-előkészítő fejlesztésben az ehhez kapcsolódó képességek megerősítése a Pedagógiai Program 4. fejezetében meghatározott szervezési rend szerint történik; e fejezet önálló, további kötött foglalkozási vagy mérési kötelezettséget nem keletkeztet.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

A következő jellemzőket a gyermekek egyéni adottságainak, tapasztalatainak és fejlődési ütemének figyelembevételével értelmezzük.

- Érdeklődve, aktívan fedezi fel szűkebb és tágabb környezetét; megfigyeléseiről beszámol, kérdez, egyszerű összefüggéseket felismer.
- Életkorának megfelelően eligazodik közvetlen környezetében; ismeri a napszakok és az évszakok fő jellemzőit, valamint a gyalogos közlekedés megismert szabályait.
- Ismeri szűkebb lakóhelye, a hazai táj és a megismert helyi, családi, népi hagyományok egyes értékeit; megéli a közösséghez tartozás örömét.
- Felismeri a környezetében élő növényeket és állatokat, érdeklődik gondozásuk iránt, és alkalmazza a megismert környezetvédelmi szokásokat.
- Játékos helyzetekben képes tárgyakat összehasonlítani, válogatni, csoportosítani, sorba rendezni és párosítani; használja a megismert mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat kifejező fogalmakat.
- Elemi matematikai tapasztalatait játékában és mindennapi tevékenységeiben alkalmazza; önállóan vagy segítséggel keres megoldást egyszerű problémákra, gondolatait életkorának megfelelően megfogalmazza.

6.7 Munka jellegű tevékenységek

A munka jellegű játékos tevékenység a személyiségfejlesztés és a cselekvő tapasztalatszerzés fontos eszköze. A gyermekek életkoruknak és egyéni fejlettségüknek megfelelően, örömmel kapcsolódnak be az önkiszolgálásba, a felnőttek és társaik segítésébe, az alkalmi megbízásokba, a naposi feladatokba, valamint környezetük, a növények és az állatok gondozásába. Ezek a tevékenységek a mindennapi óvodai élet természetes részei, szorosan kapcsolódnak a játékhoz, az egészséges életmódra és a környezettudatosságra neveléshez.

A közösen vagy fokozatosan önállóan végzett feladatok alkalmat teremtenek a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság és az együttműködés fejlődésére. A gyermekek megtapasztalják saját tevékenységük eredményét, valamint a másoknak nyújtott segítség és a közösségért végzett munka örömét.

Célunk

- Az önként és szívesen vállalt, örömteli munka jellegű tevékenységek révén a gyermekek önállóságának, kezdeményezőkészségének, kitartásának és felelősségérzetének erősítése.

- A közösségért végzett tevékenységekben az együttműködés, az egymásra figyelés, a segítségnyújtás és a saját, valamint mások munkájának megbecsülésére nevelés.
- A környezet megismerésének és gondozásának, valamint az eszközök rendeltetésszerű és biztonságos használatának gyakorlása.

Feladataink

- A gyermekek életkorához, egyéni fejlettségéhez, érdeklődéséhez és terhelhetőségéhez illeszkedő feladatok felkínálása; elegendő idő, megfelelő hely és biztonságosan használható eszközök biztosítása.
- A gyermekek önkiszolgálásának és önálló próbálkozásainak támogatása; szükség szerinti segítségnyújtás és a fokozatosság érvényesítése.
- Alkalom teremtése a társakkal közösen végzett feladatokra, a naposi tevékenységre, a kisebbek segítésére, az eszközök előkészítésére és elrakására.
- A csoportszoba, az udvar és a növények gondozásához kapcsolódó életkornak megfelelő tevékenységek szervezése, a környezet védelmével és a fenntarthatósággal összhangban.
- Az eszközök biztonságos használatának bemutatása és gyakorlása; a gyermekek felügyeletének és testi épségének biztosítása.
- A gyermekkel együttműködő pedagógiai jelenlét, valamint folyamatos, konkrét, reális és a gyermek önmagához mért fejlődését támogató pozitív értékelés.

A munka jellegű tevékenységek formái

Önkiszolgálás: a mosdóhasználathoz, öltözködéshez, étkezéshez és a személyes tárgyak rendben tartásához kapcsolódó teendők. A gyermekek önállósága az életkori sajátosságaik és egyéni szükségleteik figyelembevételével fejlődik; a szükséges segítséget minden esetben biztosítjuk.

A közösségért végzett tevékenységek: a gyermekek választása és fejlettsége szerint naposi feladatok, terítésben és rendrakásban való részvétel, az eszközök előkészítése és elrakása, a kisebbek és a felnőttek segítése. A feladatok megosztásakor ügyelünk arra, hogy minden gyermek képességeihez igazodva bekapcsolódhasson a közös tevékenységbe.

Alkalmi megbízások és környezetgondozás: kisebb, életkornak megfelelő megbízatások, alkalomszerű teremdíszítés, a növények és az udvari virágok gondozása, valamint a biztonságos körülmények között szervezett, évszakhoz igazodó madáretetés. E tevékenységek a külső világ tevékeny megismeréséhez is kapcsolódnak.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Az alábbi jellemzőket a gyermek egyéni adottságaihoz és fejlődési üteméhez igazodva értelmezzük.

- Egyre önállóbban látja el az életkorának megfelelő önkiszolgáló teendőket, és törekszik személyes tárgyai, közvetlen környezete rendben tartására.
- Szívesen kapcsolódik be a közös feladatokba; örömmel segít társainak és a felnőtteknek, képes egyszerű megbízatások vállalására és teljesítésére.

- Feladatvégzésében fejlődik kitartása, figyelme, felelősségérzete és együttműködése; megbecsüli saját és mások tevékenységének eredményét.
- A megismert eszközöket az életkorának megfelelően, a biztonsági szabályokat követve használja.
- Szívesen vesz részt a növények gondozásában és környezete megóvásában.

6.8 Tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodai tanulás a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos folyamat, amely a gyermek teljes személyiségének fejlődését szolgálja. Jelentős részben utánzásos, spontán és játékos tevékenység, de a gyermek életkorához és egyéni fejlettségéhez igazodó, tudatosan szervezett tapasztalatszerzés is. Nem szűkül le az ismeretek átadására: a játékban, a gondozásban, a mozgásban, a közös tevékenységekben, a mindennapi élethelyzetekben és az óvodán kívüli programok során egyaránt megvalósul.
Az óvodapedagógus a gyermek kíváncsiságára, előzetes élményeire, tapasztalataira és ismereteire épít. Olyan biztonságos, ösztönző környezetet teremt, amelyben a gyermek cselekvően, több érzékszervével tapasztalhat, kérdezhet, felfedezhet, próbálkozhat és saját megoldásokat kereshet. A szabad játék elsődlegessége mellett a szervezett tevékenységek fokozatosan támogatják az együttműködés, a figyelem és a feladattudat fejlődését.

Célunk

- A gyermekek kíváncsiságának, megismerési vágyának és a tanulás iránti pozitív viszonyának megerősítése, a felfedezés és az alkotás örömének biztosítása.
- Az érzékelés, észlelés, megfigyelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás, beszéd és gyakorlati problémamegoldás fejlődésének támogatása.
- A gyermekek önállóságának, kreativitásának, együttműködésének és életkorukhoz, egyéni fejlettségükhöz igazodó feladattudatának alakítása.

Feladataink

- A gyermekek egyéni érdeklődésének, képességeinek, fejlődési ütemének és terhelhetőségének megismerése, valamint az ezekhez igazodó, differenciált tevékenységek felkínálása.
- A közvetlen, több érzékszervet mozgósító tapasztalás, az önálló próbálkozás, a megfigyelés, a kérdezés és a felfedezés feltételeinek biztosítása.
- Játékba integrált, komplex élmények és élethelyzetek teremtése; a természeti és társadalmi környezetből származó tapasztalatok összekapcsolása és rendszerezése.
- A lassabban fejlődő és a kiemelkedő képességű gyermekek számára is megfelelő kihívást és szükség szerinti segítséget nyújtó pedagógiai megoldások alkalmazása.
- A gyermek önálló gondolkodásának, választási lehetőségeinek és gyakorlati problémamegoldásának támogatása, valamint személyre szabott, konkrét és pozitív visszajelzés adása.

Az óvodai tanulás lehetséges formái

- Utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, a szokások alakítása.
- Spontán játékos tapasztalatszerzés és játékos, cselekvéses tanulás.
- A gyermek kérdéseire és válaszaira épülő ismeretszerzés, beszélgetés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés és felfedezés.
- Gyakorlati problémák felismerése, többféle megoldás kipróbálása és közös megbeszélése.

A tevékenységek szervezése

A tanulási lehetőségeket elsősorban a gyermekek játékába és mindennapi tevékenységeibe ágyazva biztosítjuk. A kötetlen kezdeményezések ideje, helye és időtartama a gyermekek érdeklődéséhez, az adott helyzethez és a játék folyamatához igazodik. A tervezett, szervezett tevékenységek során is megőrizzük a játékosságot, a közvetlen tapasztalatszerzést és a differenciálást; az együttes részvételt igénylő helyzeteket az életkori és egyéni sajátosságok alapján alakítjuk ki.

A tanköteles korukat megelőző nevelési évben lévő, valamint a tanköteles korú, de továbbra is óvodában nevelkedő gyermekek iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységét a 4.3. pontban meghatározott, naponta összesen 45 perces időkeretben szervezzük. E tevékenységek nem helyettesítik a szabad játékot, hanem a gyermek fejlődési szükségleteihez, egyéni terhelhetőségéhez és az óvodai nevelés sajátosságaihoz igazodnak.

A tanulási folyamat támogatása és értékelése

Az óvodapedagógus bizalommal és türelemmel támogatja a gyermeket; időt ad a gondolkodásra, a próbálkozásra és a hibákból való tanulásra. A gyermek tevékenységét, erőfeszítését és előrehaladását saját korábbi fejlődéséhez mérten, konkrét és pozitív visszajelzéssel értékeli. A gyermek fejlődését a Pedagógiai Program 4.3. pontjában és a jogszabályban meghatározottak szerint nyomon követjük; az eredmények a további differenciált fejlesztés tervezését szolgálják.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Az alábbi jellemzőket az egyéni adottságok és fejlődési ütem figyelembevételével értelmezzük.

- Érdeklődve fordul környezete felé, bátran kérdez, szívesen fedez fel új összefüggéseket, és épít korábbi tapasztalataira.
- Fejlődik megfigyelőképessége, figyelme, emlékezete, képzelete, gondolkodása és beszédének kifejezőereje.
- Egyre önállóbban ismer fel és old meg életkorának megfelelő gyakorlati problémákat; képes többféle megoldás kipróbálására.
- Szívesen vesz részt kezdeményezett és közös tevékenységekben, együttműködik társaival és a felnőttekkel; figyelme, kitartása és feladattudata fokozatosan fejlődik.

- Örömmel éli meg saját előrehaladását, képes segítséget kérni, és egyre inkább tudatosan alkalmazza megszerzett tapasztalatait.

6.9 Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Óvodánk befogadó, gyermekközpontú nevelésének része a szociális hátrányok enyhítése és a gyermekek esélyegyenlőségének elősegítése. A gyermekek eltérő családi, szociális, kulturális és nyelvi hátterét, egyéni adottságait és fejlődési ütemét figyelembe véve törekszünk arra, hogy mindannyian biztonságban érezzék magukat, bekapcsolódhassanak a közösség életébe, és önmagukhoz mérten fejlődjenek. E feladatainkat a mindennapi óvodai nevelés keretében valósítjuk meg; nem hozunk létre külön, önálló integrációs programot.
Különös figyelmet fordítunk a szociálisan hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű, az eltérő kulturális és nyelvi környezetből érkező, valamint a hazájukat elhagyni kényszerült családok gyermekeinek befogadására. Támogatjuk önazonosságuk megőrzését, az óvodai közösségbe való beilleszkedésüket és a kölcsönös elfogadást. A családokkal való együttműködés során tiszteletben tartjuk egyéni körülményeiket és nevelési értékeiket.

Célunk

- Az egyenlő bánásmód és a befogadó, előítéletektől mentes óvodai környezet biztosítása; a meglévő szociális és beilleszkedési hátrányok mérséklése.
- A gyermekek érzelmi biztonságának, önbizalmának, társas kapcsolatainak, kommunikációjának, önállóságának és egyéni képességeinek fejlesztése.
- Az eltérő kulturális és nyelvi háttér elfogadásának, a közösséghez tartozás élményének és a családokkal való bizalmon alapuló együttműködésnek az erősítése.

Feladataink

- A gyermekek egyéni szükségleteinek és erősségeinek megismerése a mindennapi pedagógiai munka és a szülőkkel folytatott egyeztetés során; az ennek megfelelő, differenciált tevékenységek biztosítása.
- A közös játék, az élményszerzés, az anyanyelvi és kommunikációs fejlesztés, a mozgás, a művészeti tevékenységek és a környezet megismerése révén a személyiség- és közösségfejlesztés támogatása.
- A társas kapcsolatok, az együttműködés, az egymásra figyelés és a konfliktusok életkornak megfelelő kezelésének segítése; az előítéletek és a kirekesztés megelőzése.
- A gyermekek kiemelkedő érdeklődésének és képességeinek támogatása, valamint a fejlődésükben nehézséget mutató gyermekek számára megfelelő pedagógiai segítség nyújtása.
- A családokkal való rendszeres, tapintatos kapcsolattartás; szükség esetén a pedagógiai szakszolgálattal, a gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó szolgáltatóval és más illetékes szakemberekkel való együttműködés, a jogszabályi és adatvédelmi előírások szerint.

A befogadás és az egyéni támogatás gyakorlata
Az eltérő nyelvi vagy kulturális környezetből érkező gyermekek számára lehetőséget adunk a fokozatos beilleszkedésre, a biztonságos kommunikációra, valamint saját kultúrájuk és anyanyelvük megbecsülésére. A magyar nyelvvel való ismerkedést játékos helyzetekben, élményekhez és a mindennapi tevékenységekhez kapcsolódva támogatjuk. Szükség esetén az érthető kommunikáció érdekében a családdal egyeztetett segítséget veszünk igénybe.
A szociális hátrányok enyhítését és az egyéni képességek kibontakozását az óvoda meglévő pedagógiai tevékenységeibe építjük be. A tankötelezettség megkezdéséhez szükséges készségek fejlesztését a 4.3. és a 6.8. pontban foglaltak szerint, a gyermek egyéni fejlettségéhez és terhelhetőségéhez igazítjuk. A gyermek fejlődését a jogszabályban és a Pedagógiai Programban meghatározott dokumentációban követjük nyomon; ehhez e fejezet önálló nyilvántartást vagy további kötelező mérési rendszert nem vezet be.

A tevékenység eredményessége
Nevelőmunkánk eredményét elsősorban a gyermek önmagához mért fejlődése, biztonságérzete, közösségi részvétele, kommunikációja, önállósága, valamint a családdal való együttműködés alakulása alapján értékeljük. A tapasztalatok szerint szükség esetén módosítjuk a pedagógiai módszereket, és a gyermek érdekében bevonjuk a megfelelő szakembereket. A gyermekvédelmi jelzési és intézkedési kötelezettségekre a 7. fejezet és a vonatkozó jogszabályok irányadók.

7. Gyermekvédelem

Óvodánk gyermekvédelmi tevékenysége a gyermekek jogainak és emberi méltóságának tiszteletben tartására, a veszélyeztetettség megelőzésére, a problémák korai felismerésére és a megfelelő segítségnyújtásra épül. A gyermekek testi és lelki biztonságát befogadó, szeretetteljes, előítéletektől mentes nevelési környezettel, a családokkal való együttműködéssel és szükség esetén a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaival való kapcsolattartással segítjük.
Az óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítő alkalmazottak a gyermekek egyéni és családi körülményeit tapintattal kezelik. Nevelőmunkájuk során tiszteletben tartják a gyermek és családja vallási, világnézeti és kulturális meggyőződését; saját meggyőződésüket nem kényszerítik a gyermekekre.

Célunk
- A gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése és korai felismerése, testi és lelki biztonságuk megőrzése.
- A gyermekek jogainak érvényesítése, az egyenlő bánásmód, az elfogadás és a bizalmon alapuló óvodai légkör biztosítása.
- A gyermek egyéni szükségleteinek megfelelő pedagógiai segítségnyújtás és a családdal való együttműködés, a szükséges szakmai segítség időben történő bevonásával.

Feladataink

- A gyermekek érzelmi biztonságának, közösségi beilleszkedésének és egészséges fejlődésének segítése; az életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelő, differenciált nevelés.
- A rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése, a tartós vagy visszatérő hiányzások hátterének szükség szerinti tisztázása a szülővel, a jogszabályban meghatározott intézkedések megtételével.
- A bántalmazásra, elhanyagolásra, tartós érzelmi megterhelésre, kirekesztésre és más veszélyeztető körülményre utaló jelek felismerése, a gyermek szükségleteihez igazodó pedagógiai támogatás.
- A gyermekek közötti elfogadás és segítőkészség erősítése, a konfliktusok életkornak megfelelő kezelése, a megalázó vagy erőszakos magatartás megelőzése.
- A szülőkkel való rendszeres, bizalmas kapcsolattartás; indokolt esetben együttműködés a gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó szolgáltatóval, a pedagógiai szakszolgálattal, az egészségügyi szakemberekkel és az illetékes hatóságokkal.

Jelzési és intézkedési kötelezettség

Az óvoda a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaként a Gyvt. 17. §-a szerint jár el. Ha az intézmény alkalmazottja a gyermek veszélyeztetettségét észleli, vagy annak megalapozott gyanúja merül fel, haladéktalanul tájékoztatja az igazgatót vagy az intézményben erre kijelölt személyt; az intézmény megteszi a szükséges gyermekvédelmi jelzést. Gyermekbántalmazás, súlyos elhanyagolás, más súlyos veszélyeztető ok, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén az intézmény kezdeményezi a jogszabályban meghatározott hatósági eljárást.

Közvetlen és súlyos veszély esetén haladéktalanul sürgősségi vagy rendőri segítséget kell kérni. A gyermekvédelmi intézkedés nem tehető függővé a bántalmazás megismétlődésétől, látható sérüléstől vagy a szülő előzetes hozzájárulásától. A gyermek meghallgatása és a vele folytatott kommunikáció életkorához igazodó, kíméletes módon történik; az intézmény nem végez hatósági jellegű kivizsgálást.

Együttműködés és adatvédelem

A szülő tájékoztatását úgy kell megszervezni, hogy az ne veszélyeztesse a gyermek biztonságát, a szükséges gyermekvédelmi vagy hatósági intézkedést. A gyermekkel és családjával kapcsolatos adatokat bizalmasan, a feladatellátáshoz szükséges mértékben kezeljük. A titoktartási kötelezettség nem akadályozhatja vagy késleltetheti a jogszabályban előírt gyermekvédelmi jelzést és adattovábbítást.

A gyermekvédelmi jelzések, a hatósági eljárás kezdeményezése és a titoktartás részletes intézményi rendjére az SZMSZ 10.7.5. és 12. fejezete, valamint az intézmény Adatvédelmi és Adatbiztonsági Szabályzata irányadó. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai támogatást a jelen Pedagógiai Program 5. és 6.9. fejezetében foglalt együttműködési és hátránycsökkentési elvek szerint végezzük.

8. Ünnepeink, egyéb rendezvények

Óvodánk ünnepei, megemlékezései és közösségi rendezvényei a gyermekek számára örömteli, közös élményeket kínálnak, erősítik az összetartozást, és lehetőséget teremtenek a családokkal való kapcsolatok elmélyítésére. Az ünnepi készülődésben és a közös programokban a gyermekek életkorukhoz, fejlettségükhöz és érdeklődésükhöz igazodva, elsősorban tevékeny, játékos formában vesznek részt.
A nemzeti ünnepekhez, a magyar népi hagyományokhoz és az évszakokhoz kapcsolódó eseményeken a gyermekek élményeken keresztül ismerkednek meg szűkebb és tágabb környezetük kulturális értékeivel. Tiszteletben tartjuk a családok eltérő hagyományait és világnézetét, a más kulturális vagy nyelvi háttérből érkező gyermekek számára is biztosítjuk a befogadó, részvételt támogató légkört.

Céljaink és feladataink

- Az ünnepek örömének, meghittségének és közösségformáló erejének megélése; a nemzeti és helyi hagyományok életkorhoz illő megismertetése.
- A készülődés, az ünneplés és az élmények felidézésének egységben kezelése, a gyermekek önkéntes, cselekvő részvételének támogatása.
- Az ünnepi környezet kialakítása zenével, mesével, alkotással, mozgással és a gyermekek életkorához illeszkedő jelképekkel; a gyermekek személyiségének és egyéni szükségleteinek tiszteletben tartása.
- A családok bevonásával szervezett alkalmakon a partneri kapcsolat erősítése. Az ünnepek célja a közös élmény, nem a gyermekek kötelező szerepeltetése vagy teljesítményük összehasonlítása.

Hagyományos intézményi ünnepeink és programjaink

Az óvoda gyermek- és alkalmazotti közössége számára, az éves munkatervvel összhangban szervezett programjaink lehetnek különösen:

- őszi szüreti játékok és hagyományőrző tevékenységek;
- Mikulás-ünnepség és közös karácsonyváró program;
- március 15-i, életkorhoz igazodó megemlékezés;
- húsvéti népszokások, játékok és locsolkodás;
- születésnapok és névnapok közös, jelképes köszöntése;
- gyermeknap, illetve gyermeknapi hét.

A családokkal közös rendezvényeink

A családok bevonásával szervezett alkalmaink lehetnek különösen a tökfaragó teadélután, a karácsonyváró kézműves délután, a farsangi mulatság, az anyák napi és apák napi köszöntés, valamint az évzáró és a ballagás. A közösség igényeihez igazodva családi napot, közös kirándulást vagy más, az óvodai nevelést támogató programot is szervezhetünk. Az egyes ünnepek belső vagy családok számára is nyitott jellegét az éves munkaterv határozza meg.

További választható jeles napok
A csoportok életkorához, érdeklődéséhez és a nevelési célokhoz igazodva további tematikus programok is szervezhetők, például az állatok világnapján (október 4.), a magyar népmese napján (szeptember 30.), Márton-napon (november 11.), a víz világnapján (március 22.), a Föld napján (április 22.), a madarak és fák napján (május 10.) vagy a környezetvédelmi világnapon (június 5.). E felsorolás nem jelent valamennyi eseményre kiterjedő, évente kötelező rendezési kötelezettséget.

A rendezvények megszervezése
Az intézményi ünnepek és rendezvények tervezését az éves munkaterv tartalmazza. A lebonyolításban az igazgató, az óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítő alkalmazottak feladataik szerint működnek közre. A családok részvételével szervezett alkalmak időpontjáról és módjáról a szülőket előzetesen tájékoztatjuk.
A gyermekek biztonságára, a külső látogatók belépésére és benntartózkodására, valamint a rendezvények rendjére a Házirend és az SZMSZ rendelkezései irányadók. A rendezvényeken készült kép- és hangfelvételek kezelése és közzététele az intézmény adatvédelmi szabályai szerint történik.

9. Pedagógiai munkánkkal kapcsolatos adatok kezelése

Óvodánk a pedagógiai munka tervezése, megvalósítása, értékelése és a gyermekek egyéni fejlődésének támogatása érdekében kezeli a feladatellátáshoz szükséges adatokat. Az adatkezelés során a GDPR alapelveit – különösen a jogszerűséget, a tisztességes eljárást és az átláthatóságot, a célhoz kötöttséget, az adattakarékosságot, a pontosságot, a korlátozott tárolhatóságot, valamint az integritást és bizalmas jelleget – érvényesítjük. A kötelező intézményi dokumentációt a köznevelési jogszabályoknak megfelelően vezetjük. A részletes adatkezelési és adatbiztonsági rendet az intézmény Adatvédelmi és Adatbiztonsági Szabályzata, valamint az érintettek részére rendelkezésre bocsátott adatkezelési tájékoztatók tartalmazzák.

A pedagógiai munka alapvető dokumentumai

1. Felvételi és mulasztási napló
A naplóban a jogszabályban meghatározott adatokat, így a gyermek óvodai jogviszonyával, jelenlétével és távolmaradásával kapcsolatos adatokat tartjuk nyilván. Az igazolásokat és az esetlegesen megismert egészségügyi adatokat csak az előírt célhoz szükséges körben, az erre jogosult személyek kezelhetik.

2. Óvodai csoportnapló
A csoportnapló az óvodai nevelés tervezésének, megszervezésének és értékelésének dokumentuma; tartalmát a jogszabályok és a Pedagógiai Programhoz igazodó intézményi tervezés határozza meg. Az éves nevelési terv, a programterv, a tematikus és heti tervezés,

valamint a nevelőmunka félévenkénti értékelése a csoport pedagógiai munkáját szolgálja. A csoport szintű tervezésben és értékelésben egy gyermekről azonosítható adatot csak akkor rögzítünk, ha az az adott pedagógiai feladathoz szükséges.

3. A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció

Az egyéni fejlődési dokumentációt a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 93/A. §-a szerint vezetjük. Tartalmazza a jogszabályban előírt anamnézist és fejlődési mutatókat, a gyermek fejlődését segítő megállapításokat és intézkedéseket, az elért eredményeket, az indokolt szakértői megállapításokat, valamint a szülő tájékoztatásának dokumentálását. A gyermek fejlődését folyamatosan követjük, és szükség szerint, de legalább nevelési évenként két alkalommal rögzítjük és értékeljük; a szülőt gyermekéről érdemben tájékoztatjuk.

Az iskolakezdést megelőző nevelési évben külön figyelmet fordítunk az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek fejlődésének dokumentálására, a 4.3. pontban meghatározott iskola-előkészítő fejlesztés tervezése érdekében. A gyermek egyéni fejlődésének megismerését pedagógiai megfigyelések és szükség esetén választott diagnosztikus mérési módszerek – így például a DIFER – segíthetik. A Pedagógiai Program nem ír elő minden gyermekre kiterjedő, meghatározott időpontban kötelező DIFER-vizsgálatot.

Adattakarékosság, különleges adatok és titoktartás

A pedagógiai feljegyzések legyenek tényszerűek, a gyermek fejlődésével és a szükséges pedagógiai támogatással összefüggők. A család magánéletére, egészségi állapotára vagy szociális helyzetére vonatkozó részleteket nem gyűjtünk és nem rögzítünk általános jelleggel, kizárólag a jogszabályban meghatározott vagy az adott pedagógiai, egészségvédelmi, illetve gyermekvédelmi feladathoz igazoltan szükséges adatokat kezeljük. Az egészségügyi és más, a személyes adatok különleges kategóriájába tartozó adatok kezelésére a GDPR 9. cikk (2) bekezdés szerinti megfelelő feltétel fennállása esetén kerülhet sor. A pedagógiai megfigyelés nem helyettesít orvosi vagy szakszolgálati diagnózist.

A gyermekkel és családjával kapcsolatos információkat az Nkt. szerinti titoktartási kötelezettség tiszteletben tartásával kezeljük. A dokumentációt kizárólag a feladataik ellátásához szükséges jogosultsággal rendelkező munkatársak ismerhetik meg. A jogszabályban meghatározott adattovábbításra az arra jogosult személy, az intézmény adatvédelmi szabályai szerint kerülhet sor. A nyilvántartásokhoz való hozzáférést, az adatok megőrzését, archiválását és törlését a vonatkozó jogszabályok és a belső szabályzat határozzák meg.

Kapcsolattartás és az érintettek tájékoztatása

A gyermek fejlődéséről, egészségi állapotáról vagy családi körülményeiről a szülővel személyesen, illetve megfelelően védett, egyéni kapcsolattartási csatornán egyeztetünk. A zárt Facebook-csoport közösségi tájékoztatásra szolgál, nem használjuk bizalmas egyéni pedagógiai vagy egészségügyi információk közzétételére. A nyilvános Facebook-oldalon a gyermekek azonosítására alkalmas személyes adatok vagy felvételek csak megfelelő jogalap és előzetes

tájékoztatás mellett jelenhetnek meg; alapvetően törekszünk személyes adatot nem tartalmazó felvételek nyilvánosságra hozatalára.
A szülők és a gyermekek adatvédelmi jogainak gyakorlását az intézmény a GDPR és az ágazati szabályok szerint biztosítja, más gyermekek és érintettek jogainak védelme mellett. Az adatkezeléssel kapcsolatos kérdésekben az intézmény adatvédelmi tisztviselője közreműködik. Az adatkezelések tekintetében a részletes adatkezelési tájékoztatók és az Adatvédelmi és Adatbiztonsági Szabályzat az irányadók, e fejezet nem hoz létre önálló nyilvántartási, mérési vagy informatikai rendszerhasználati kötelezettséget.

10. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek belső érése, a családi nevelés és az óvodai nevelés együttes hatásaként a gyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. Az óvodából az iskolába történő átmenet fokozatos folyamat. Az iskolakezdéshez szükséges testi, lelki és szociális fejlettség egymással összefügg, kialakulásának üteme gyermekenként eltérő. Az alábbi jellemzőket ezért a gyermek egyéni fejlődésének figyelembevételével, pedagógiai támpontként alkalmazzuk, nem minden gyermek számára azonos időpontban teljesítendő követelményekként.

Testi fejlődés
A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljuthat az első alakváltozáshoz: testarányai változnak, megkezdődhet a fogváltás, teste fokozatosan teherbíróbbá válik. Mozgása összerendezettebb, fejlődik egyensúlya, mozgáskoordinációja és finommotorikája. Egyre tudatosabban irányítja mozgását, viselkedését és testi szükségleteinek kielégítését. Önállósága fejlődik a tisztálkodásban, az öltözködésben, az étkezésben és saját eszközeinek rendben tartásában. A testi fejlődést és a mozgáskészségek alakulását a gyermek egyéni adottságaihoz és terhelhetőségéhez igazodva támogatjuk.

Lelki, értelmi és anyanyelvi fejlődés
A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek nyitottan és érdeklődve fordul környezete felé. Érzékelése, észlelése differenciálódik; fejlődik a téri tájékozódása, testsémája, vizuális és hallási megkülönböztető képessége. Az önkéntelen emlékezés mellett mindinkább megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, fokozatosan növekszik figyelmének tartama és terjedelme. A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett alakulóban van az elemi fogalmi gondolkodás; fejlődik problémamegoldása, képzelete és kreativitása.
Érthetően kommunikál, gondolatait, élményeit és érzelmeit egyre pontosabban fejezi ki. Képes mások beszédét megérteni és végighallgatni; szókincse, mondatalkotása és beszédének folyamatossága az egyéni fejlődési ütem szerint alakul. A beszédhangok ejtésében – különösen a fogváltással is összefüggésben – egyéni eltérések lehetségesek. Az óvodapedagógus a természetes beszédkedv támogatásával, a mindennapos meséléssel, verseléssel és beszélgetéssel segíti az anyanyelvi fejlődést.

A gyermek tapasztalatokra épülő elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről. Ismeri nevét, lakcímét, életkorának megfelelően tájékozott szülei foglalkozásáról, felismeri a napszakokat és az évszakok váltakozását, életkorának megfelelően ismeri a gyalogos közlekedés alapvető szabályait, szűkebb környezetének növényeit, állatait, valamint az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Tevékenységei során mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri tapasztalatokat szerez, azokat játékos helyzetekben alkalmazza. Ismeretei és készségei kialakulását a közvetlen tapasztalás, a játék és a tevékeny megismerés segíti.

Szociális fejlődés

A szociálisan fejlődő gyermek egyre inkább képes együttműködni társaival és a felnőttekkel, kapcsolatot kezdeményezni és fenntartani. Ismeri és fokozatosan alkalmazza a közösségi együttélés szabályait, fejlődik önszabályozása, szükségleteinek késleltetése, konfliktuskezelése és mások szempontjainak figyelembevétele. Feladattudata kialakulóban van: megérti a feladatot, egyre hosszabb ideig képes tevékenységét fenntartani, fejlődik kitartása, munkatempója, önállósága és önfegyelme. A támogató iskolai környezetben fokozatosan képessé válik az iskolai élet rendjéhez és a pedagógus irányításához való alkalmazkodásra.

Az egyéni fejlődés támogatása és az óvoda–iskola átmenet

A gyermekek fejlődését az óvodai nevelés teljes időtartama alatt, egyéni sajátosságaikat szem előtt tartva követjük nyomon. Az iskolakezdéshez szükséges készségek és képességek alakulásáról a szülővel rendszeresen, személyesen egyeztetünk. A fejlődés dokumentálására, valamint a tanköteles kort megelőző nevelési évben és az óvodában maradó tanköteles korú gyermekek iskola-előkészítő fejlesztésére a Pedagógiai Program 4.3. és 9. fejezetében meghatározott szabályok irányadók. A pedagógiai megfigyelés célja a gyermek fejlődésének támogatása, nem pedig a gyermekek egymáshoz viszonyított minősítése. A tankötelezettség megkezdéséről a jogszabályban meghatározott eljárás szerint történik döntés; az óvoda a szükséges pedagógiai tájékoztatást és együttműködést biztosítja.

11. Tevékenységünkre vonatkozó jogszabályok

A Pedagógiai Programot és az annak 1. számú mellékletét képező Egészségfejlesztési Programot az alábbi főbb jogszabályok mindenkor hatályos rendelkezéseinek figyelembevételével alkalmazzuk:

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről (Nkt.);
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról;
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról;
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról;

- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról (Púétv.) és 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet annak végrehajtásáról;
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (Gyvt.);
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról;
- az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (GDPR), valamint a 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról (Infotv.);
- az egészségfejlesztési feladatok tekintetében az 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről és a vonatkozó egészségügyi végrehajtási előírások.

A Pedagógiai Program megvalósítása során az intézmény hatályos Szervezeti és Működési Szabályzatát, Házirendjét, valamint Adatvédelmi és Adatbiztonsági Szabályzatát is alkalmazzuk. E dokumentumok részletes működési és eljárási rendelkezéseit a Pedagógiai Program nem ismétli meg.

12. Záró rendelkezések

Jelen Pedagógiai Program 1. számú melléklete az Egészségfejlesztési Program, amely a Pedagógiai Program elválaszthatatlan része. A mellékletre a Pedagógiai Program elfogadására, jóváhagyására, hatálybalépésére, módosítására és közzétételére vonatkozó rendelkezések irányadók; a mellékletnek nincs önálló legitimációs záradéka vagy külön hatálybalépése.
A Pedagógiai Programot a nevelőtestület fogadja el, és az igazgató hagyja jóvá. A fenntartó az Nkt.-ban, valamint – ha van ilyen – az általa a dokumentum elfogadását vagy módosítását megelőzően írásban meghatározott körben gyakorolja egyetértési jogát. Az Egészségfejlesztési Program elkészítésébe a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 128. § (6) bekezdése szerinti iskola-egészségügyi szolgálatot be kell vonni.
A Pedagógiai Programot szükség szerint, különösen a jogszabályi környezet vagy az intézmény pedagógiai feladatainak lényeges változása esetén vizsgáljuk felül. Módosítására ugyanazok az elfogadási és jóváhagyási szabályok vonatkoznak, mint az eredeti dokumentumra.
A Pedagógiai Program nyilvános; az igazgató az intézmény honlapján közzéteszi, és gondoskodik arról, hogy az intézményben is megismerhető legyen. A programról az igazgató vagy az általa kijelölt alkalmazott kérésre tájékoztatást nyújt.
Jelen Pedagógiai Program 2026. szeptember 25. napján, de legkorábban a szükséges elfogadási, jóváhagyási és – ha irányadó – fenntartói egyetértési eljárás lezárultát követően lép hatályba. Hatálybalépésével a korábbi Pedagógiai Program – annak mellékleteivel együtt – hatályát veszti.

13. Legitimációs záradék

A jelen legitimációs záradék a Rókalepke Óvoda Pedagógiai Programjára és annak 1. számú mellékletét képező Egészségfejlesztési Programjára egyaránt vonatkozik.

A Pedagógiai Program elfogadása

A Rókalepke Óvoda nevelőtestülete a Pedagógiai Programot, annak 1. számú mellékletével együtt, a(z) 3./2026. (09.22.) számú határozatával elfogadta.

Kistarcsa, 2026. szeptember 22.

Nyuchra Barbara
.....
A nevelőtestület képviselője

Az igazgató jóváhagyása

A Rókalepke Óvoda Pedagógiai Programját, annak 1. számú mellékletével együtt, jóváhagyom.

Kistarcsa, 2026. szeptember 22.

Jurácsik Krisztina
.....
Jurácsik Krisztina igazgató

Rókalepke Óvoda 2143 Kistarcsa, Munkácsy Mihály u. 15/A

Fenntartói egyetértés – ha szükséges

A Kála Garden Nonprofit Kft. mint fenntartó a Pedagógiai Programhoz az Nkt. szerinti, továbbá az esetlegesen előzetesen írásban meghatározott körben egyetértését adja.

Kistarcsa, 2026. szeptember 24.

.....
A fenntartó képviselője

KÁLA GARDEN Nonprofit Kft. 2143 Kistarcsa Munkácsy Mihály u. 15/A Adószám: 28728898-1-13

Az egészségfejlesztési melléklet szakmai közreműködése

Az 1. számú melléklet elkészítésében az iskola-egészségügyi szolgálat közreműködött.

1. sz. melléklet – Egészségfejlesztési program

RÓKALEPKE ÓVODA - Egészségfejlesztési program

A Rókalepke Óvoda Pedagógiai Programjának elválaszthatatlan része

1. Bevezetés

Óvodánk egészségfejlesztési tevékenységének célja, hogy a gyermekek az óvodai mindennapok során életkorukhoz és egyéni szükségleteikhez igazodó módon sajátítsák el az egészséges életmód és a biztonságos közösségi együttélés alapvető szokásait. Az egészségfejlesztés a teljes óvodai nevelést átható pedagógiai feladat; nem kizárólag elkülönített foglalkozások vagy külső szakemberek közreműködésével valósul meg.
Elsődleges eszközei a gyermek számára érzelmi biztonságot nyújtó környezet, a személyes példamutatás, a szabad játék, a mindennapos mozgás, az életkorhoz igazodó gondozás, a közös tevékenységek és az egészséget támogató szokások következetes alakítása. A megelőzés mellett figyelmet fordítunk az eltérő egyéni szükségletekre, és indokolt esetben a szülővel együttműködve kezdeményezzük a megfelelő szakmai segítség igénybevételét.
A program az egészséges táplálkozásra nevelést, a mindennapos mozgást, a testi és lelki egészség támogatását, a bántalmazás és a balesetek megelőzését, az alapvető elsősegélynyújtási feladatokat, valamint a személyi és környezeti higiénét egységes szemléletben kezeli. A feladatok megvalósulását a meglévő pedagógiai tervezés és értékelés keretében követjük nyomon; külön, párhuzamos adminisztrációt nem vezetünk be.
Az egészségfejlesztési célok megvalósulását a meglévő nevelési terv félévenkénti értékelése, a mindennapi pedagógiai megfigyelések és a jogszabály szerinti fejlődéskövető dokumentáció alapján vizsgáljuk. Az értékelés során különösen a gyermekek higiénés, táplálkozási, mozgási és közösségi szokásainak alakulását vesszük figyelembe. A tapasztalatokat a következő időszak pedagógiai tervezése során hasznosítjuk

2. A program helye és alkalmazása

Jelen egészségfejlesztési program a Pedagógiai Program 1. számú melléklete, ezért annak elfogadására, jóváhagyására, hatálybalépésére, módosítására és közzétételére a Pedagógiai Programra vonatkozó szabályok irányadók. A melléklethez nem tartozik külön hatálybalépési rendelkezés vagy önálló legitimációs záradék.
Az egészségfejlesztési feladatok az óvodai nevelés teljes időtartama alatt, továbbá az óvoda által szervezett, nevelési célú külső programokon valósulnak meg. Az alkalmazottak feladataira és a gyermekek, szülők, valamint látogatók intézményi kötelezettségeire a Pedagógiai Program mellett a Házirend és az SZMSZ vonatkozó rendelkezései irányadók.

A program a 2011. évi CXC. törvény, a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet, a 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet és az egészségügyi, gyermekvédelmi jogszabályok mindenkor hatályos rendelkezéseivel összhangban alkalmazandó.

3. Helyzetkép

3.1. Az óvoda környezete

A Rókalepke Óvoda Kistarcsán, kertvárosias környezetben működő, kétcsoportos magánóvoda. Az intézmény elhelyezkedése lehetőséget nyújt sétákra, a természet és az évszakok változásának közvetlen megfigyelésére, valamint a szabadban végzett mozgásos tevékenységekre. A közelben működő uszoda lehetőségei – az aktuális szervezési feltételektől és a családok igényeitől függően – szintén igénybe vehetők; ez nem jelent valamennyi gyermekre kiterjedő kötelező úszásfoglalkozást.

3.2. A nevelőmunka személyi feltételei és a szakmai segítség

Az egészségfejlesztés mindennapi megvalósításáért az óvodapedagógusok és a nevelőmunkát közvetlenül segítő alkalmazottak saját feladatkörükben felelnek. A szülőkkel együttműködve támogatják az egészséges étkezési, tisztálkodási, mozgási és pihenési szokások kialakulását, a gyermekek lelki biztonságát és a veszélyhelyzetek megelőzését.
A családok a gyermekek általános és egyéni egészségügyi ellátásában saját házi gyermekorvosukhoz és szükség esetén szakorvosukhoz fordulnak. Ez nem érinti az óvodára vonatkozó, jogszabály szerinti iskola-egészségügyi ellátás megszervezésével kapcsolatos feladatokat. E feladatok és a szükséges egészségügyi együttműködés részletes intézményi rendjére az SZMSZ és a vonatkozó jogszabályok irányadók; a program nem feltételezi orvos, védőnő vagy fogorvos rendszeres jelenlétét a pedagógiai tevékenységekben.
Az intézményben a szülő döntése alapján, külön megállapodás és díjazás mellett magán-logopédiai foglalkozás vehető igénybe. A magánszolgáltatás nem helyettesíti a jogszabály szerint elvégzendő, a harmadik és ötödik életévüket betöltött gyermekeket érintő logopédiai szűrést, továbbá a szűrés eredménye alapján szükséges szakszolgálati ellátást. Az óvoda a pedagógiai szakszolgálattal a jogszabályban meghatározott körben együttműködik, és szükség esetén a szülőt tájékoztatja a gyermek számára elérhető további szakszolgálati ellátásról.

3.3. Tárgyi feltételek

Az óvoda két csoportszobája, tornaszobája és udvara alkalmas a gyermekek életkorához és fejlettségéhez igazodó játékos mozgás, gondozás, pihenés és tapasztalatszerzés megszervezésére. A gyermekek által használt helyiségek, berendezések és eszközök tisztaságáról, biztonságos használatáról, ellenőrzéséről és karbantartásáról az intézmény az SZMSZ és az egyéb vonatkozó biztonsági előírások szerint gondoskodik.
Az egészségfejlesztési feladatokat elsősorban a meglévő személyi és tárgyi feltételekre építve valósítjuk meg. Külső szolgáltató vagy szakember közreműködésére kizárólag az adott feladat, a jogszabályi feltételek és a rendelkezésre álló lehetőségek alapján kerül sor.

4. Az egészségfejlesztés feladatai

4.1. Szomatikus egészségfejlesztés (egészséges életmódra nevelés)

A testi egészség fejlesztése az óvodai mindennapokba illeszkedő gondozási, mozgási és nevelési feladat. A szokások alakítását a gyermek életkorához, fejlettségéhez és egyéni szükségleteihez igazítjuk; a mindennapi megvalósítás az óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítő alkalmazottak összehangolt feladata.

4.1.1. Személyi higiéné

Célunk, hogy a gyermekek fokozatosan elsajátítsák a tisztálkodás, az öltözködés, a megfelelő pihenés és az egészségügyi szempontból biztonságos önellátás alapvető szokásait. Az önállóságot bátorítjuk, a gyermek számára szükséges segítséget és felügyeletet azonban minden esetben biztosítjuk.

Feladataink:

- A rendszeres és megfelelő kézmosás, a zsebkendőhasználat, a mosdó- és WC-használat, valamint az életkorhoz igazodó fogápolási szokások megismertetése és gyakorlása.
- Elegendő idő, megfelelően hozzáférhető és biztonságos eszközök, szükség esetén személyes segítség biztosítása a gondozási tevékenységekhez; a gyermek testi szükségleteinek és intimitásának tiszteletben tartása.
- Az időjáráshoz és a tevékenységekhez illő, kényelmes öltözködésre nevelés, a gyermek önálló öltözési és ruharendezési törekvéseinek támogatása, szükség esetén együttműködés a szülővel.
- A nyugodt, megfelelően szellőztetett pihenőkörnyezet és az életkori, egyéni szükségletekhez igazodó pihenés feltételeinek megteremtése; az elcsendesedést mese, ének vagy más nyugodt, életkornak megfelelő tevékenység segítheti.
- A gyermekek által használt ágynemű és egyéb textíliák megfelelő higiénés állapotáról az intézmény a szülőkkel egyeztetett, a Házirendhez és az intézményi működési rendhez illeszkedő módon gondoskodik.

4.1.2. Környezeti higiénia

Célunk az egészséges és biztonságos óvodai környezet fenntartása, valamint a környezet tiszteletére, rendjére és megóvására irányuló gyermeki szokások kialakítása. A gyermekeket életkoruknak megfelelő, biztonságos tevékenységekkel vonjuk be közvetlen környezetük rendezésébe.

Feladataink:

- A csoportszobák, mosdók, öltözők és egyéb használatban lévő helyiségek rendszeres takarításának, szükség szerinti fertőtlenítésének és az egészséges beltéri levegő fenntartásának biztosítása az alkalmazandó higiénés előírások szerint.

- A gyermekek testméretéhez igazodó, stabil, rendeltetésszerűen használható és tisztán tartható bútorok, játékok és eszközök alkalmazása; meghibásodás vagy veszély észlelése esetén a használat korlátozása és a szükséges intézkedés kezdeményezése.
- A tisztító- és fertőtlenítőszerek, valamint minden más veszélyes anyag gyermekektől elzárt, előírásszerű tárolása; a gyermekeket ezek kezelésébe nem vonjuk be.
- Az udvari játékok, a homokozó és az egyéb kültéri eszközök higiénés állapotának, biztonságos használatának és szükséges karbantartásának biztosítása a vonatkozó előírások és a tényleges használati körülmények szerint.
- A környezettudatosság alakítása mindennapi példamutatással: rendrakás, takarékos vízhasználat, a növények gondozása és a környezetet kímélő, életkornak megfelelő szokások gyakorlása.

A takarítás, karbantartás és balesetmegelőzés részletes működési rendjét az SZMSZ és a kapcsolódó intézményi dokumentumok tartalmazzák; a Pedagógiai Program nem vezet be ezekkel párhuzamos ellenőrzési vagy nyilvántartási rendszert.

4.1.3. Az egészséges táplálkozás

Az egészséges táplálkozásra nevelés célja az étkezéshez kapcsolódó kulturált, örömteli szokások és a változatos, kiegyensúlyozott étrend iránti nyitottság kialakítása. Az étkezéseknél figyelembe vesszük a gyermek egyéni szükségleteit, étvágyát és életkorát. A gyermekeket új ízek megismerésére biztatjuk, de étel elfogyasztására nem kényszerítjük.

Feladataink:

- A gyermekek étkeztetését az intézmény közétkeztetési szolgáltató bevonásával biztosítja. Az étkeztetés megfelelőségére a közétkeztetésre vonatkozó mindenkor hatályos táplálkozás-egészségügyi előírások irányadók.
- Az életkornak megfelelő étkezési, evőeszköz-használati és asztali higiénés szokások kialakítása; a gyermekek önállóságának támogatása az étkezés előkészítésében és az azt követő rendrakásban.
- Ivóvízhez való folyamatos hozzáférés biztosítása, a zöldségek és gyümölcsök megismertetése, valamint a túlzott cukor-, só- és telítettzsír-fogyasztás csökkentését támogató szokások alakítása.
- A jogszabályban meghatározott módon igazolt diétás étkezési igényt az intézmény a szülővel és a közétkeztetési szolgáltatóval egyeztetve, az irányadó rendelkezések szerint biztosítja. Az ételek átadásakor figyelemmel vagyunk a szükséges elkülönítésre és a gyermek biztonságára.
- A fokozott kockázatú allergiával vagy más, sürgős ellátást indokoló állapottal összefüggő szülői tájékoztatásra, intézményi feladatokra és sürgősségi eljárásra a Házirend és az SZMSZ vonatkozó rendelkezései irányadók.
- A szülőkkel szükség szerint egyeztetünk az óvodai és otthoni étkezési szokások összhangjáról; a gyermek egészségi állapotával összefüggő adatokat kizárólag az ellátáshoz szükséges körben, az intézmény adatvédelmi szabályai szerint kezeljük.

E feladatok megvalósulását a meglévő nevelési tervezés és a mindennapi pedagógiai megfigyelés keretében követjük nyomon. Nem írunk elő külön mérési rendszert, rendszeres orvosi közreműködést vagy új adminisztratív kötelezettséget.

4.1.4. Betegségmegelőzés és egészségmegőrzés

Célunk a gyermekek egészségvédő szokásainak kialakítása, a fertőző betegségek terjedésének lehetőség szerinti megelőzése és a beteg gyermek biztonságos ellátásának megszervezése. A mindennapi megelőző nevelés az óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítő alkalmazottak feladata; nem helyettesíti az egészségügyi vizsgálatot vagy kezelést.

Feladataink:

- A rendszeres kézmosás, a köhögési és tüsszentési higiéné, a zsebkendőhasználat, a megfelelő folyadékfogyasztás és az életkorhoz igazodó egészségvédő szokások gyakorlása; a gyermekek számára követhető felnőtt minta biztosítása.
- A helyiségek szellőztetésének, a játékok és közösen használt eszközök tisztántartásának, valamint a szükséges higiénés és fertőtlenítési intézkedéseknek a biztosítása az aktuális körülmények és az irányadó előírások szerint.
- Betegségre utaló tünet észlelésekor a gyermek felügyeletének és szükség szerinti elkülönítésének biztosítása, a szülő mielőbbi értesítése. A gyermek hazaviteléről és szükség szerinti orvosi ellátásáról a szülő gondoskodik; sürgős állapotban az intézmény haladéktalanul intézkedik.
- Fertőző betegség vagy járványügyi helyzet esetén az illetékes hatóság előírásainak követése és a szükséges intézményi intézkedések megtétele. A betegséggel összefüggő távolmaradás igazolására a Házirend szabályai irányadók.
- A szülőkkel szükség szerint együttműködünk az egyéni egészségi szükségletek megismerésében. A diagnózis felállítása és a gyermek orvosi kezelése az egészségügyi ellátás feladata, amelyet a család rendszerint saját gyermekorvosán keresztül vesz igénybe.

Az 1-es típusú diabétesszel élő, valamint a fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermek speciális ellátására és a gyógyszerbeadásra a Házirend és az SZMSZ 10. fejezetének szabályai irányadók. Az intézmény az iskola-egészségügyi ellátással összefüggő, jogszabályban meghatározott feladatait teljesíti; ezen túlmenően nem vállal rendszeres intézményi orvosi, fogorvosi vagy védőnői közreműködésre épülő külön programot.

4.1.5. Mozgás

Célunk a gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a harmonikus mozgásfejlődés, az állóképesség és a testi-lelki jóllét támogatása. A mindennapos mozgás a szabad játékhoz és a gyermekek életkori, egyéni szükségleteihez igazodó, örömteli tevékenység. Részletes pedagógiai rendjét a Pedagógiai Program 6.5. „Mindennapos mozgás” alfejezete tartalmazza.

Feladataink:

- A mindennapos szabad mozgás és az irányított, játékos mozgásfejlesztés feltételeinek biztosítása a csoportszobában, a tornaszobában és az udvaron, az időjárási és biztonsági körülmények figyelembevételével.
- A heti szervezett, nagyobb mozgásos tevékenység és a változatos mozgásformák életkorhoz, egyéni fejlettséghez, egészségi állapothoz és terhelhetőséghez igazodó megszervezése.
- Lehetőség szerint mindennapos szabad levegőn tartózkodás, játék, séta és a környezet megismeréséhez kapcsolódó mozgás; kedvezőtlen időjárás vagy más kockázat esetén megfelelő beltéri alternatíva választása.
- Az egyéni mozgásbeli eltérések figyelemmel kísérése pedagógiai megfigyeléssel, a gyermek sikerélményének biztosítása; indokolt esetben a szülővel egyeztetés és a megfelelő szakszolgálati vagy egészségügyi segítség igénybevételének támogatása.
- A helyi lehetőségekhez és az éves munkatervhez igazodva séta, kirándulás, közös családi mozgásos program vagy más mozgásélmény szervezhető, az ehhez szükséges biztonsági feltételek biztosításával.

A jelen melléklet nem állapít meg külön, merev napi percszámot, kötelező éves rendezvényt vagy a Pedagógiai Program 6.5. alfejezetében foglaltakon felüli nyilvántartási kötelezettséget.

4.1.6. Balesetmegelőzés és elsősegélynyújtás

A balesetmegelőzés célja az egészséges és biztonságos nevelési környezet megteremtése, a felismerhető veszélyforrások csökkentése és a gyermekek életkorukhoz igazodó biztonságtudatos magatartásának alakítása. A gyermekek folyamatos felügyeletét és az óvodai balesetvédelem működési rendjét a Házirend és az SZMSZ részletezi.

Feladataink:

- A játékok, mozgásfejlesztő eszközök, bútorok és udvari berendezések biztonságos használatának figyelemmel kísérése; a sérült vagy veszélyes eszköz használatának megszüntetése és a szükséges intézkedés kezdeményezése.
- A gyermekek életkorához igazodó balesetmegelőzési szokások gyakorlása a mindennapi tevékenységekben, különös tekintettel az eszközhasználatra, a mosdóra, a mozgásra, az udvari játékra, a sétára és a közlekedésre.
- Óvodán kívüli programokon a gyermeklétszámhoz, az életkorhoz, az egyéni szükségletekhez, a helyszínhez és a program kockázataihoz igazodó biztonságos felügyelet és megfelelő kísérés megszervezése.
- Az elsősegélynyújtáshoz szükséges felszerelés és az intézkedési rend elérhetőségének biztosítása. Baleset vagy hirtelen rosszullét esetén az alkalmazottak a szükséges elsősegélyről, indokolt esetben sürgősségi segítség hívásáról és a szülő mielőbbi értesítéséről gondoskodnak; a sürgős ellátás nem késleltethető a szülő eléréséig.
- A gyermekbalesetek kivizsgálása, nyilvántartása és a jogszabály szerinti bejelentési, jegyzőkönyvezési kötelezettségek teljesítése az SZMSZ és a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI

rendelet 169. §-a szerint. A nyolc napon túl gyógyuló sérüléssel járó baleseteket haladéktalanul ki kell vizsgálni.

Az észlelt veszélyforrásokra adott intézkedések, a balesetek kezelése és a szülő értesítése az intézmény meglévő működési rendjében történik. A pedagógiai célok megvalósításának nyomon követésére a már vezetett nevelési dokumentáció szolgál; e melléklet nem hoz létre párhuzamos baleseti vagy egészségügyi nyilvántartást.

4.2. Lelki egészségfejlesztés

A lelki egészségfejlesztés célja, hogy a gyermekeket az óvodai élet során érzelmi biztonság, derűs és elfogadó légkör vegye körül; fejlődjön önismeretük, érzelemszabályozásuk és együttműködési képességük. E feladatok a mindennapi óvodai nevelés szerves részét képezik, és elsősorban az óvodapedagógusok, valamint a nevelőmunkát segítő alkalmazottak összehangolt tevékenységével valósulnak meg.

4.2.1. Egészséges életvezetés

Célunk, hogy a gyermekek életkoruknak és egyéni fejlettségüknek megfelelően sajátítsák el az egészséges életvitel, az önállóság és a társas együttélés alapvető szokásait. A nevelés a családdal együttműködve, a gyermek személyiségének és határainak tiszteletben tartásával történik.

Feladataink:

- Kiszámítható, ugyanakkor rugalmas napirend és elegendő idő biztosítása a játékhoz, a mozgáshoz, a pihenéshez és a gyermek egyéni szükségleteinek kielégítéséhez.
- Bizalmon alapuló, szeretetteljes kapcsolat kialakítása; a gyermek jelzéseire érzékeny, méltóságát és személyes határait tiszteletben tartó pedagógiai támogatás.
- A gyermekek önállóságának, önkifejezésének és életvezetési készségeinek fejlesztése a mindennapi helyzetekben, játékban és közös tevékenységekben.
- A pedagógiai megfigyelések alapján az egyéni szükségletek figyelembevétele; indokolt esetben bizalmas egyeztetés a szülővel és a megfelelő külső szakmai segítség igénybevételének támogatása.

Az óvoda pedagógiai megfigyeléseket végez, nem állít fel egészségügyi vagy pszichológiai diagnózist. A testsúly, testmagasság vagy más egészségügyi adat rendszeres külön mérésére e program nem vállal új intézményi kötelezettséget.

Életkoruknak megfelelő módon támogatjuk a gyermekeket az egészséges időtöltési szokások kialakításában, különös tekintettel a szabad játékra, a mozgásra, a személyes kapcsolatokra és a túlzott képernyőhasználat megelőzésére. A gyermekek egészségét károsító szokások, valamint a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzését a mindennapi példamutatással és a családokkal való együttműködéssel segítjük

4.2.2. A bántalmazás megelőzése

A megelőzés alapja a gyermekek testi és lelki biztonságának védelme, az elfogadó csoportlégkör, a konfliktusok életkorhoz igazodó kezelése és a gyermekek meghallgatása. Sem

a gyermekek egymás közötti, sem a felnőttek részéről megvalósuló megalázó, megfélemlítő vagy erőszakos bánásmód nem elfogadható.

Feladataink:

- Az egymás iránti tisztelet, az együttérzés, a segítségkérés és a segítségnyújtás gyakorlása játékos, életkorhoz igazodó helyzetekben; a kiközösítés és bántó magatartás következetes megelőzése és kezelése.
- A gyermekek jelzéseinek komolyan vétele; a bántalmazásra, elhanyagolásra vagy más veszélyeztetésre utaló körülmények felismerése és a szükséges intézkedések haladéktalan kezdeményezése.
- A gyermekvédelmi jelzési és hatósági eljárás kezdeményezésére vonatkozó kötelezettségek teljesítése a Gyvt. 17. §-a, a Pedagógiai Program 7. fejezete és az SZMSZ szabályai szerint.
- A gyermek és családja adatainak bizalmas kezelése; a szülő tájékoztatásának olyan megszervezése, amely nem veszélyezteti a gyermeket vagy a szükséges gyermekvédelmi intézkedést.

A gyermekvédelmi kötelezettségek teljesítése nem függ a szülő előzetes hozzájárulásától. A gyermekkel folytatott beszélgetés kíméletes, életkorához igazodó; az intézmény nem végez hatósági bizonyítási vagy szakértői vizsgálatot.

4.2.3. Stresszkezelés és a lelki biztonság védelme

Az óvodai stresszkezelés célja a szükségtelen érzelmi megterhelés csökkentése és a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodó alkalmazkodási, megküzdési képességeinek támogatása. A nehéz helyzetekben a felnőttek kiszámítható, megértő és következetes segítséget nyújtanak.

Feladataink:

- A biztonságot nyújtó, jól áttekinthető óvodai környezet és a gyermek egyéni ritmusát tiszteletben tartó napirend biztosítása; a szükségtelen sürgetés és túlterhelés kerülése.
- A beszoktatás, a csoporton belüli változások és az óvoda–iskola átmenet során a gyermek egyéni érzelmi szükségleteinek figyelembevétele, a szülőkkel együttműködve.
- A gyermekek érzelmeinek felismerését és kifejezését segítő mese, bábozás, dramatikus játék, mozgás és alkotótevékenységek biztosítása.
- Visszatérő vagy jelentős érzelmi nehézség esetén a szülővel történő egyeztetés; indokolt esetben a pedagógiai szakszolgálat vagy a család által igénybe vett megfelelő szakember bevonásának kezdeményezése.

4.2.4. Érzelmi nevelés és közösségi kapcsolatok

Célunk, hogy a gyermekek biztonságos kapcsolatokban tapasztalják meg az elfogadást, a közösséghez tartozást és az együttműködés örömét. Az érzelmi nevelés a Pedagógiai Program 3.2. és 6.1. fejezetében foglalt közösségi nevelési és játékpedagógiai elvekkel összhangban valósul meg.

Feladataink:

- Derűs, elfogadó, családias légkör és követhető felnőtt minta biztosítása; a gyermek önértékelésének és kezdeményezőkészségének támogatása.
- Az érzelmek felismerésének, megnevezésének és elfogadható kifejezésének segítése; az együttérzés, a türelem, az önfegyelem és a konfliktusmegoldás gyakorlása.
- A csoportba való beilleszkedés és a társas kapcsolatok támogatása közös játékkal, élményekkel, mesével és változatos tevékenységekkel, az egyéni különbségek tiszteletben tartásával.
- A gyermekek fejlődésének követése a már alkalmazott pedagógiai dokumentációban; a szülők tájékoztatása a Pedagógiai Program és a Házirend szerinti módon.

A lelki egészségfejlesztéshez kapcsolódó pedagógiai feladatok a meglévő napirendben, nevelési tevékenységekben és dokumentációban valósulnak meg; a melléklet nem ír elő új, rendszeres intézményi orvosi, védőnői, pszichológiai vagy mérési programot. A jogszabályban előírt egészségügyi és gyermekvédelmi feladatokat ez nem érinti.

5. Esélyegyenlőség biztosítása és befogadó nevelés

Az óvoda a gyermekek egyéni adottságaira, fejlettségére, családi, szociális, kulturális és nyelvi hátterére figyelemmel szervezi nevelőmunkáját. Célunk, hogy minden hozzánk járó gyermek biztonságos, elfogadó környezetben, a saját szükségleteihez igazodó pedagógiai támogatással kapcsolódhasson be a közösség életébe. Az esélyegyenlőséget a mindennapi nevelés részeként, a Pedagógiai Program 6.9. és 7. fejezetével összhangban segítjük elő.

5.1. Befogadás és egyenlő bánásmód

Az eltérő adottságú, szociális helyzetű, anyanyelvű vagy kulturális hátterű gyermekekkel szemben előítélet-mentes, tiszteletteljes bánásmódot alkalmazunk. A gyermekek közötti különbségeket a nevelőmunka tervezése során figyelembe vesszük; az egyéni szükségletekhez igazított segítség nem jelent a gyermekek közötti indokolatlan megkülönböztetést.

- Érzelmi biztonságot, az életkorhoz és egyéni fejlettséghez igazodó, differenciált pedagógiai tevékenységeket és a közösséghez tartozás élményét biztosítjuk.
- A közös játék, mozgás, mese, zene és alkotótevékenységek során támogatjuk az együttműködést, a kölcsönös elfogadást és a gyermekek önállóságát.
- A szociális vagy nyelvi nehézségekkel érkező gyermekek beilleszkedését fokozatosan, a családdal együttműködve segítjük; tiszteletben tartjuk önazonosságukat és anyanyelvüket.
- A gyermekeknek az óvoda által szervezett programokban való részvételét egyéni szükségleteikhez és a program biztonságos megvalósításának feltételeihez igazodva segítjük.

5.2. Eltérő fejlődési igények és szakmai segítség

A fejlődésükben nehézséget mutató, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, valamint a kiemelkedő érdeklődésű vagy képességű gyermekek támogatását a jogszabályban meghatározott körben, a rendelkezésre álló pedagógiai eszközökkel és szükség esetén a pedagógiai szakszolgálattal együttműködve valósítjuk meg. Az esetleges szakértői véleményben foglalt, intézményünkre háruló feladatokat a vonatkozó szabályok szerint kezeljük.

Az intézmény a sajátos nevelési igényű gyermekek külön vagy integrált óvodai nevelésére nem vállal feladatot, és az ehhez szükséges speciális személyi és tárgyi feltételeket nem biztosítja. Ha a gyermek sajátos nevelési igényét a már fennálló óvodai jogviszony alatt állapítják meg, az igazgató együttműködik a szülővel és az illetékes szakértői bizottsággal a szakértői véleménynek megfelelő, feladatellátásra jogosult intézmény kiválasztása és az óvodai nevelés folyamatossága érdekében. Az óvodai jogviszony rendezése kizárólag a jogszabályban meghatározott eljárás szerint történhet.

5.3. Együttműködés a családokkal és a szakszolgálattal

A gyermek egyéni szükségleteiről a szülővel bizalmasan egyeztetünk. Indokolt esetben tájékoztatást adunk az elérhető pedagógiai szakszolgálati segítségről, és teljesítjük a jogszabály szerinti együttműködési kötelezettségeinket. A külön megállapodás alapján igénybe vehető magán-logopédiai foglalkozás nem helyettesíti a jogszabály szerint járó szakszolgálati vizsgálatokat és ellátást.

A gyermek vagy családja személyes, különösen egészségügyi és szakértői véleményben szereplő adatait csak a feladat ellátásához szükséges körben, az adatvédelmi szabályok szerint kezeljük. A gyermekvédelmi jelzésre és a súlyos veszélyeztetés esetén szükséges intézkedésekre a Pedagógiai Program 7. fejezete és az SZMSZ irányadó.

5.4. A feladatok megvalósítása és követése

Az egyéni bánásmód és az esélyegyenlőség szempontjai az óvoda meglévő pedagógiai tervezésében, a mindennapi tevékenységekben és a jogszabályban előírt fejlődéskövető dokumentációban jelennek meg. A gyermek fejlődését önmagához mérten értékeljük, a családdal folyamatosan együttműködünk, és a tapasztalatok alapján szükség esetén módosítjuk pedagógiai módszereinket. Jelen melléklet nem hoz létre külön integrációs programot, önálló mérési rendszert vagy további adminisztratív kötelezettséget.

6. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

Az egészségfejlesztés eredménye a gyermekek mindennapi szokásaiban, növekvő önállóságában, mozgásában és társas kapcsolataiban mutatkozik meg. Az alábbi jellemzők a nevelőmunka irányát jelölik ki; kialakulásuk a gyermek életkorától, egyéni fejlődési ütemétől

és szükségleteitől függ. Az iskolakezdéshez szükséges testi, lelki és szociális fejlettség átfogó jellemzőit a Pedagógiai Program 10. fejezete tartalmazza.

6.1. Egészséges életmód és önállóság

- A gyermek egyre önállóbban végzi a személyes higiéné mindennapi teendőit: kezet és fogat mos, szükség szerint használja a mosdót és a zsebkendőt, vigyáz saját tisztálkodási eszközeire.
- Életkorához és fejlettségéhez mérten részt vesz az öltözködésben, ruházatát és használati tárgyait rendezett módon kezeli; szükség esetén segítséget kér és fogad el.
- Alakulnak az egészséges étkezés és a megfelelő folyadékfogyasztás szokásai: az evőeszközöket egyre biztosabban használja, az étkezés és az asztal rendjének megtartásában önállósodik, felismeri saját szükségleteit.

6.2. Mozgás, biztonság és környezettudatosság

- Örömmel vesz részt a mindennapos mozgásos játékokban; természetes mozgásai, egyensúlya, mozgáskoordinációja és finommozgásai önmagához képest fejlődnek.
- Egyre inkább felismeri az életkorának megfelelő veszélyhelyzeteket, gyakorolja a biztonságos eszközhasználat és közlekedés szabályait, szükség esetén felnőttől kér segítséget.
- Bekapcsolódik közvetlen környezete rendjének és tisztaságának megőrzésébe, a természet és az élőlények gondozásába; alakulnak környezettudatos szokásai.

6.3. Lelki jóllét és közösségi kapcsolatok

A gyermek egyre biztosabban felismeri és az életkorának megfelelően fejezi ki érzéseit, megtapasztalja az együttműködés, a segítségadás és a közös játék örömét. Fokozatosan fejlődik önszabályozása, alkalmazkodóképessége és konfliktuskezelése; bizalommal fordul az őt körülvevő felnőttekhez.

A fejlődést az óvodapedagógus a már alkalmazott fejlődéskövető dokumentációban, a Pedagógiai Program 9. fejezetével összhangban rögzíti, és a szülőt a Házirendben meghatározott módon tájékoztatja. Jelen melléklet nem állapít meg további kötelező mérési vagy adminisztratív feladatot.